Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...майн 1921 оной ...бриин 21-нээ гарана | № 214 (15837) | 1981 оной сентябриин 16, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ АЖАЛЛАДАГ БҮХЫ ХҮНҮҮДТЭ БЭШҮҮРЭЙ РАЙОНОЙ XXI ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ КОЛХОЗНИГУУД БОЛОН МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэреэр урмашан зоригжожо, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ патриотическа үндэр мэдэрэлдэ абтажа, бидэнэр, Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд болон мэргэжэлтэд, ургаса хуряалгаяа, тэжээл бэлэдхэлгэеэ саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые хүсэдөөр оруулая гэжэ республикынгаа газар тарялангай хүдэлмэрилэгшэдтэ ханданабди.

Байгша ондо манай колхоз нёдондонойхиһоо ехэ үбһэ, сенаж, силос болон ногооной витаминна гурил бэлэдхэхэ байна. Энээниие бидэнэр сабшалан дээрээ культур-техническэ болон лугомелиоративна хүдэлмэри саг соонь, үргэнөөр ябуулһанай ашаар түйлаа гээшэбди. Колхознай гектар бүриһөө 20 центнер үбһэ хуряажа, түрүүшынхеэ тэжээлээр найдамтай хангагданхайгаар малайнгаа үбэлжэлгэдэ орохонь. Иимэ ушар манай ажахын түүхэдэ үзэгдөөгүй юм. Энэ жэлэй эрхэ байдалаар харахада, орооһо тарянайшье ургаса муу бэшэ — гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер тараан абтахаар хүлеэгдэнэ. Тиигэжэ гүрэндөө 20 мянган центнер орооһо таряа (жэлэй түсэбһөө 8 мянган центнер ехые) худалдаха, ажахыгаа үрэһэ хүрэнгөөр, тэжээлдэ хэрэглэхэ таряагаар хүсэд хангаха гэһэн уялгаяа дүүргэхэ аргатай болоод байнабди. Мүнөө үедэ хүдөөдэ ургаса хуряаха ба тэжээл бэлэдхэхэһээ, бүхы ургаһан юумэеэ эгээн богони болзорто, гээлтэгүйгөөр хуряажа абахаһаа шухала зорилго үгы гэжэ бидэнэр гүн сэдьхэлһээ ойлгонобди. Үбһэ, шэмэтэ болон витаминна тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри манай ажахыда дүүрэхэ дүтэлөө. Орооһо таряагаа хүдэлмэриин 15 үдэртэ хуряажа абаха гэжэ бидэнэр шиидээбди. Хуряалгын звенонуудай, комбайнернуудай болон автомашинануудай жолоошодой дунда үдэр бүри бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, орооһоной гээлтэтэй тэмсэхэ, техникээ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Ургаса хуряалгаяа, тэжээл бэлэдхэлгэеэ эмхитэйгээр үнгэргэхэ гэһэн түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудаа бэелүүлхын тула эмхитэйгээр, эдэбхитэйгээр, журамтайгаар ажаллаял гэжэ республикынгаа таряалан дээрэ хүдэлдэг бүхы хүнүүдые, механизаторнуудые, мэргэжэлтэдые бидэнэр уряалнабди. Тиихэтээ хамта, энэ намарһаа эхилжэ, сабшалангай, таряалангай үрэжэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулжа, ерэхэ жэлдэ тэжээлэй болон орооһото ургамалнуудай үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэел!

Хандалга бэшэг колхозой бригада болон звенонуудай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдан абтаа.

...И. БРЕЖНЕВ К. ФОМВИХАНТАЙ УУЛЗАБА

...СС-эй ЦК-гай Генеральна ...ретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...гшэ Л. И. Брежнев Советскэ Союзда амархаяа ...байһан Лаосой Арадай-революционно партиин Генеральна секретарь, Лаосой Арадай-Демократическа Республикын ...ер-Министр Кейсон ...ихантай сентябриин 14-...ниль соо хани ёһоор ...

...С-эй XXVI съездын ...шээринүүдые бодото ...бэелүүлхэ талаар со...нүүдэй хэжэ байһан ...габшагай хүдэлмэ...Л. И. Брежнев хөө...партиин экономическа ...ха тэрэнэй социальна ...хатай бата холбоотой ...промышленность болон ...ажахые оньһон техни...ндхэн зэбсэгжүүлгэ, ...рилгын гуримые һай..., ажалай бүтээсые ...лгэ, тобшолбол, нии...ийлэдбэриин ашаг үрэ...тэй бүхы юумэн ...ажалшадай һуудал ...е һайжаруулгада. зо...нхай байна.

...лизмын үндэһэ һуу...йгуулха талаар НРП.Л-...он республикын пра...тбын ажал ябуулга ... Фомвихан мэдээ...э. Ороной экономическэ социальна хүгжэлтын ...ын табан жэлэй тү...аа энэ шэглэлдэ ехэ ...болоно.

...ын ба бусад зорилгонуудые шиидхэхэдэнь, Советскэ Союз Лаосто үнэтэ шухаг дэмжэлгэ үзүүлдэг. 1981—1985 онуудта арадай ажахын түсэбүүдые залан шэглүүлгэ экономическа холбоо барисаае хүгжөөхэ тэрэ тоодо СССР-тэй ЛНДР-эй худалдаа наймаанай харилсаае үргэдхэхэ байна. Арадай ажахын элдэб һалбаринуудай мэргэжэлтэдые һурган бэлдэхэдэнь, Советскэ Союз Лаосто туһаламжа үзүүлһээр.

СССР-эй болон ЛНДР-эй хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаан, али бүхы харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байна гэжэ нүхэд Л. И. Брежнев К. Фомвихан сэдьхэлээ ханамжатай тэмдэглэбэ.

Лаосой эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулһанайнь түлөө К. Фомвихан НРПЛ-эй ЦК-гай, ЛНДР-эй правительствын ба бүхы лаотян арадай зүгһөө КПСС-тэ, Совет правительствада, Леонид Ильич Брежневтэ гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргөө.

Уласхоорондын түгшүүриие гаталан дабаха гээшэ галаадын политическэ гол зорилго болоно гээд найдажа байһанаа уулзалгын үедэ мэдүүлбэд. Империализм болон ээрхэн зонхилолгын хүсэнүүдэй бэелүүлдэг хёмороо зүришэлдөөе үргэдхэхэ, гүрэнүүдэй хоорондо лайсан харша ябуулганууд болон этигэхэгүй ябадалые һүжэрөөн дэбэргэхэ гэһэн хараа шугам хүн түрэлтэнэй хуби заяанда аюултай байна. Иимэ хараа шэглэлые хэншье дэмжэжэ шадахагүй, дэмжэхэшье ёһогүй.

Энэ районой оронуудай хүсэлэл оролдолгонуудаар Зүүн-Урда Азиин асуудалнуудые гуримшуулан шиидхэхын тула эндэхи оршон нютагай зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ тухай Индохитадай гүрэнүүдэй гаргаһан үүсхэлнүүдые Советскэ Союз һайшаан дэмжэнэ. Индохитадай гүрэнүүдтэй АСЕАН-ай оронуудай харилсаае орёо түгшүүритэй болгохые американ империалистнуудай, Пекинэй ээрхэн зонхилогшодой оролдожо байха үедэ хөөрэлдөөнүүдые таһалдуулангүй, тэсэбэритэй байха, ушар ёһые ойлгосо, харюусалгаяа мэдэржэ, оршон байдалые муудхаажа болохо алхамуудһаа арсаха гээшэ илангаяа шухала байна. Энэ районой гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаата асуудалнуудаа орхижо, ашатай туһатай амгалан ёһоной харилсаагаа һайжаруулхын тула али алиндань таарамжатай арга боломжонуудые бэдэрэн олобол, һайн байгаа.

Вьетнам болон Кампучитай аха дүү ёһоной холбоо барисаагаа саашадань бэхижүүлхые Лаосой оролдожо байһыень Советскэ Союз дэмжэнэ. Индохитадай арадуудай нягта нэгэдэл Азиин энэ хубида эб найрамдал хангаха шухала нүхэсэл болоно.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ найруулагдаһан Советскэ Союзай эб найрамдалта гадаадын политическэ хараа шэглэлые, уласхоорондын байдалые һайжаруулха, эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэглэһэн гадаадахи алхамуудыень ЛНДР бүрин хүсэдөөр һайшаана.

Түрүү үзэлтэй, демократическа бүхы хүсэнүүдтэй, капиталис оронуудай һайн хүсэл эрмэлзэлтэй политическэ харюусалгатай бүлэгөөрхидтэй социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай холбоо барисаагаа хүгжөөлгэ, ажал ябуулгаяа нэгэдүүлгэ уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, эб найрамдалта, зохёон байгуулхы зорилгонуудаа бэелүүлгэдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа элсүүлхэ арга арадуудта олгохо юм гээд найдажа байһанаа нүхэд Л. И. Брежнев, К. Фомвихан мэдүүлээ.

Уулзалга үнэн зүрхэнэй, аха дүү ёһоной оршон байдалда үнгэржэ, хоёр талын һанал бодолой нэгэн адли байһые баталба.

КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо О. Б. Рахманин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарин туһалагша А. И. Блатов, НРПЛ-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо Б. Чаленсук, НРПЛ-эй ЦК-гай Генеральна секретарин туһалагша И. Суринхуми гэгшэд уулзалгада хабаадалсаһан байна. (ТАСС).

КПСС-эй ОБКОМДО

Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд болон мэргэжэлтэдэй хандалга бэшэг тухай

Энэ жэлэй ургаса хуряалга ба тэжээл бэлэдхэлгые саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые хүсэдөөр оруулая гэжэ республикын газар таряалангай бүхы ажалшадта хандаһан Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд болон мэргэжэлтэдэй хандалга бэшэгые КПСС-эй обком һайшаан дэмжэбэ.

Ургаса хуряалга ба тэжээл бэлэдхэлгые саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, бүхы ургаһан юумэеэ эгээн богони болзорто суглуулжа абаха, гээлтэдэ оруулхагүй талаар хүдөөгэй ажалшадай дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэдхэхые КПСС-эй Гусиноозёрскын горком болон райкомууд уялгалагдаа. Социалис мүрысөө үргөөөр дэлгэрүүлхэ, хүнүүдые материальна болон моральна талаар урмашуулха, тэжээл бэлэдхэлгэдэ ба ургаса хуряалгада предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые, алба хаагшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха эрилтэ табигдаа.

ШАГНАЛ БАРЮУЛБА

...СС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев НРПЛ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЛНДР-эй Премьер-Министр Кейсон Фомвиханда сентябриин 14-дэ Кремль соо Ленинэй орден барюулба.

Шагнал барюулха үедөө нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлээ.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

...тэ нүхэр Кейсон!

...тэ нүхэдүүд!

...дэр манайда ашатай ...хөөрэлдөөн болохо...на, аятай зохид ушар ...хөөрэлдөобо.

..., үрэ түгэс хөөрэл...олоо. Нүхэр Кейсон, ...гнэлтые дэмжэхэ ааб...э һананаб. Манай ...удай болон оронуу...рилсаа холбоон мүнөө ...ршэтэй, бата бэхи ...байна. Нэгэ нэгэн...ю байлгын хани харилсаанда һаад тойбо татадаггүй байһыень бодото хэрэгүүдээрээ гэршэлээбди.

Ёһотойл үнэн зүб, демократическа общество байгуулхын тула шэн габьяата хүсэлэл оролдолгонуудые гаргажа байһан лаотян арадта совет хүнүүд энэрхы дулаанаар хандадаг юм. Социализмын үндэһэ һууриие байгуулха гэһэн тодо зүб зам шэлэгдээ. Энэ хадаа Лаосой Арадай-революционно партиин түүхэтэ алдар габьяа болоно. Лаосой газар дээрэ боложо байһан революционно хубилалтануудта нүхэр Кейсонэй ямар ехэ хубитаяа оруулжа байдагые бидэ бүгэдөөрөө һайн мэдэхэбди.

Совет-лаосой харилсаа холбооной түүхэ тиимэшье богони бэшэ юм. Гэбэшье революциин илахатайнь сасуу, манай оронуудай хани барисаан һалбаран хүгжөө. Энэ гол түлэб Танай нэрэтэй холбоотой.

Манай арадуудай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаае, харилсаа холбооё бэхижүүлхэ хэрэгтэ Танай, нүхэр Кейсон, оруулһан элитэ ехэ габьяае СССР-эй Верховно Соведэй Президиум совет үндэр дээдын шагналаар — Ленинэй орденоор тэмдэглэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, Танима бүхы зүрхэ сэдьхэлһээ амаршалаад, Лаосой аша туһада, эб найрамдалай ба социализмын аша туһада элүүр энхые, Танай олон янзын ажал ябуулгада шэнэ ехэ амжалта түйлахыетнай хүсэнэб.

* * *

Нүхэр Кейсон Фомвихан харюугай үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Кейсон ФОМВИХАНАЙ хэлэһэн үгэ

...тэ нүхэр Леонид ...Брежнев!

...тэ нүхэдүүд!

...дэр Москвада — ...дэй баатар габьяата ...зүрхэн соо — хү...шэн ангиин гай...та вождь, дэлхэйн ...иин агууехэ багша ...й нэрэтэ алдар со...ден абажа байхадаа, ...сэдьхэлээ ехээр хү...омогорхол баяраар ...байнаб.

...арадай революци...эмсэлые, эб найрам... национальна бэеэ ...байдалай, демокра...социализмын хэрэг...нэй оруулһан хуби...үндэрөөр сэгнэһэнэй...өө нэн түрүүн СССР-...рховно Соведэй Пре...дэ, хүндэтэ нүхэр ...Ильич Брежневтэ ...сэдьхэлэй талархал...яр баясхалангаа хүр...байһанаа мэдүүлхые...бшөөгыт.

...үндэр дээдын шагнал ...Лаосой партида, пра...ствада ба арадта Советскэ Союзай парти, правительствын болон арадай аха дүү ёһоной хани барисаанай, һаналаа нэгэдэлгын ёһотойл һайн гэршэ жэшээ болоно гэжэ бидэ сэгнэнэбди.

Мүнөөдэр намда олгогдоһон үндэр нэрэ хүндэ Индохитадай Коммунис партиин алдарта ёһо заншалнуудые үргэлжэлүүлэгшэ, бэеэ дааһан байдалай, эрхэ сүлөөгэй ба социализмын түлөө тэмсэлдэ бэрхэшээл түбэгүүдэй, гасалан зоболонгуудай урда тунхаряагүй Лаосой арадай марксистско-ленинскэ манлай болохо Лаосой Арадай-революционно партида нэн түрүүн хабаатай гэжэ тоолоноб.

Империализмда, булимтархы ябадалда, ээрхэн зонхилолгодо, хархис бусад хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ, Эхэ ороноо хамгаалгада, байгуулгада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын, социализм байгуулхын аша туһада Советскэ Союзтай, аха дүү бусад социалис оронуудтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлгэдэ манай арадые энэ орденой зоригжуулха байһандань этигэнэб.

Пролетарска интернационализмын үндэһэ һуури дээрэ Ленинэй парти болон совет арадай илангаяа ЛНДР-эй байгуулагдаһанай һүүлээр манай революционно хэрэгтэ саг үргэлжын туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлжэ байһандань, бидэ тон баяртайбди. Энэ хадаа Лаосой революциин саашанхи илалтануудай шухала нүхэсэл болоно.

Тохёолдоһон ушартай дашарамдуулан, энэ гайхамшагта туһаламжын түлөө Лаосой парти, правительствын ба арадай зүгһөө үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Хүндэтэ нүхэдүүд, манай хани барисаанай, али бүхы харилсаа холбооной хэлбэришэгүйгөөр хүгжэжэ, һайн үрэ дүнгүүдые түхөөжэ байһыень харахадаа, ехэ баяр баясхалангай мэдэрэлдэ абтанабди. Совет арадай сэсэн мэргэн хүтэлбэрилэгшэ, уласхоорондын элитэ ехэ ажал ябуулагша, Лаосой арадай агууехэ хани нүхэр Леонид Ильич Брежневэй Лаосой парти болон арад тухай һайн һайхан үгэнүүд, мүн лаос-совет эбдэршэгүй хани барисаае бэхижүүлгэдэ тэрэнэй оруулһан хубита манай хоёр ороной партинуудан ба арадуудай хоорондохи харилсаанай түүхэдэ толотомо хуудаһан боложо орохо байна. Энэ хани барисаае, һаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхын тула аргатай бүхы юумэеэ хэхэбди.

Нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ элүүр энхэ ябахыень хүсэхыемни зүбшөөгыт.

Лаосой ба Советскэ Союзай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаан, харилсаа холбоон мандаха болтогой!

* * *

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов нүхэр Кейсон Фомвиханиие халуунаар амаршалба.

(ТАСС).

...ССР-эй ФИНАНСЫН МИНИСТЕРСТВЭДЭ, СССР-эй ГҮРЭНЭЙ БАНКДА

...С-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...аритай зохилдуулан, СССР-эй арадай ажахые һэр...гжөөхын тула 1950 ондо гаргагдаһан гүрэнэй та...урьһаламжын 1276 миллион түхэригэй облигаци...бусаажа түлэхэ түрүүшын тиражые 1981 оной сентябриин 15-да Москвада үнгэргэхэ гэжэ СССР-эй Финансын министерство, СССР-эй Госбанк тогтоогоо.

Энэ тиражай тусхай таблица октябриин 5-да түбэй газетэнүүдтэ толилогдохо, харин нөөсэлгын кассанууд наадагдаһан облигацинуудай шүүбэриие 1981 оной октябриин 6-һаа түлэжэ эхилхэ байна.

ЭМХИ ГУРИМТАЙГААР

...РНАУЛ. Алтайн поли...дээрэ саахарай свекло ...та түлэг дундаа. Хи...болбосоруулгын за...та шэнэ ургаса орожо ...

...й уларилай орёо хү...хэ байдалда таряашад ...ган гектар полиин ...риһөө 100 гаран центнер свекло ургуулаа юм. Хабартаа хюруу унажа, ехэ талмай дээрэ хоёрдохёо тарилга хэгдэһэн байгаа. Ургаса хуряалгые эрхим болзорто үнгэргэхын түлөө мүрысөөн плантацинууд дээрэ дэлгэрэнхэй. Энээнэй тулада бүхы комбайнууд хуряалгазөөлгын 240 комплексдо нэгэдүүлэгдээ.

Промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, студентнэр таряашадта туһална. Бүхы комплекснуудта тэжээл бэлэдхэхэ бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр свеклын эшэнүүдые суглуулжа, силослэлгэдэ эльгээнэ.

Саахар шанагшадшье һайн бэлэдхэлтэй. Заводууд болон тушаан абалгын пунктнуудта бетоноор хушагдаһан 17 мянган дүрбэлжэн метр талмай ашаглалгада оруулагдаа. Автопоезднууд болон прицепүүдтэй К-700 түхэлэй тракторнуудай ашаае буулгаха эстакаданууд түхеэрэгдэнхэй. Шэнэ ургасын свеклоһоо 40 мянга гаран тонно саахар үйлэдбэрилхөөр түсэблэгдэнэ.

(ТАСС).

Республикымнай ажалай үдэр

ХАМАГҺАА УРИД

Хориин район дотор хамагһаа урид Анаагай совхозой механизаторнууд таряагаа хадажа эхилһэн байна. Эндэ 9 комбайн хүдэлнэ. Түрүүшын үдэрһөө комбайнернууд — Сараев, Залуцкий болон бусад эршэмтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр 220 гектарай ургаса амяарлан хуряаба.

Мүнөө район дотор 1500 гаран гектарай тараан хадагдаа. Тэрэнэй 342 гектарынь шэнисэ болоно. Тэрэ тоодо 1181 гектарай хара орооһон сабшагдаа.

Манай корр.

УРГАҺЫЕНЬ ҮЛӨӨНГҮИ

Энэ жэлдэ ногооной хэды набтараар, шэнгэнээр ургаашье һаа, «Улаан-Аха» колхозой үбһэшэд тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абахын тула элдэб түрүү аргануудые хэрэглэнэ. Жэшээлбэл, голой эрьеэр, модо һөөгүүдэй узууараар ургаһан ногоо сабшажа, тэрэнээ хатааһанай удаа шарга дээрэ суглуулан сомоно. Энэ жэлдэ Шулуутын сабшалан ургасатай. Һүүлэй дүнгөөр Ш. Гомбоевой, С. Урбаевай даадаг звенонууд мүрысөөндэ шалгараа. Эдэнэр Баруун-Голой, Үлэнтын, Жаргалантын, Үлзөөтын, Аха голой урда, хойто эрьеэр хабтайһан сабшалангай ногоо хуряажа абаа юм.

Байгша ондо зелёнкын ургаса һайн байхаар хүлеэгдэнэ. Хаа хаанагүй зелёнко үндэрөөр ургаа. Мүн горохтой холижо тарингдаһан полндо бүришье удхэнөөр харагдана. Сагай уларилай гасаланһаа уламжалан, ногооной хэды бирагүй ургабашье һаань, тус ажахын үбһэшэд хараалагдаһан түсэбөө заабол бэелүүлхээр эрмэлзэнхэй.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шарга дээрэ үбһэ сомоно.

Авторай фото.

ЛОКОМОТИВ-ВАГОН ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОДТО

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДАБШАСА

ЛВРЗ-гэй инструментальна цехэй токарь Ю. Баринов арбадахи табан жэлэй түсэб, мүн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа 3 жэл 3 һара соо дүүргэжэ, алдар солоёо завод соогоо суурхуулаа һэн. Хэдэн станок дээрэ нэгэ доро хүдэлдэг болоһон түрүү токарь һаяшаг шэнэ 1983 оной тоогоор ажаллажа эхилбэ. Мүн тиихэдэ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан фрезеровщик С. Сухарев, токарь Ю. Багаев гэгшэд 1982 оной октябрь, шлифовщик А. Чурсин, харуулдагша В. Зеленин тэрэл жэлэй февраль һарын түсэбөөр хүдэлжэ байна.

Саг болзороо ахижа ажалладаг түрүүшүүлэй тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно. Жэшээнь, якорна цех абаад үзэе. Наплавщик С. Матяш, токарь Г. Назимов, бандажировщик В. Батюков, шлифовщица Н. Коптяева, изолировщица С. Акимова, электрослесарь А. Кувыкин, бусад 1982 оной январь—февраль һарануудай түсэбөөр ажаллана.

БАЛТА ХАДУУРАЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

Предприятиин олон тоото хүдэлмэришэд мүнөө жэл хүдөө нютагуудай колхоз болон совхозуудта горитойхон туһаламжа үзүүлнэ. Хабар, хонидой түл абалгын үедэ, заводой 60 гаран хүдэлмэришэн Зэдын, 40 гаран хүн Яруунын районуудай ажахынуудта ошожо, хэдэн зуугаад хурьгадые түлжүүлээ.

ЛВРЗ-гэй коллектив Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө. Онохойн совхоздо овощой ургамалнуудай буртаг үбһэ сэбэрлэхэ даабаринуудаа дүүргээ. Мүнөө үедэ заводой 200 гаран хүдэлмэришэд Яруунын районой ажахынуудай таряалан дээрэ ажаллана, шэнэ ургаса хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Заводой ажалшад шефтээ абаһан Яруунын райондо барилга эрхилхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдаг. Тиигэжэ мүнөө жэлэй 8 һарын туршада 250 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэжэ, элдэб шэнэ объектнүүд бодхоогдоно. Тусхайлан хэлэбэл, заводой автотранспортна цехэй хүдэлмэришэн С. Матвеевэй бригада «Комсомольский» совхоздо байрын 4 гэр, Ю. Пахолковой бригадынхид Яруунын совхозой түб һууриин Гүүндэдэ хоёр булын һууха байрын нэгэ гэр толлоод, 200 толгой малай багтаха байра Тулдуунай совхоздо барижа дүүргэхэнь.

Мүн тиихэдэ Нисэнгын совхоздо барилга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Эндэ хүдэлдэг 12 хүнһөө бүридэһэн бригадые М. Сардонов хүтэлбэрилжэ, байрын 2 гэр, совхозой амаралтын байшан бодхоожо байна.

Жэлэй эсэс хүрэтэр заводой барилгашад Яруунада үшөө 400 мянган түхэригэй барилга хэхэ.

В. БАГОНИН.

КАБАНСКҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ЗАГАҺАШАДАЙ АМЖАЛТА

Кабанскын районой загаһашад мүнөө жэл горитойхон амжалта түйлаба. Тэдэнэр шэн габьяатайгаар ажаллажа, загаһа бариха 8 һарын түсэб хоёр дахин, продукци худалдаха даабариия 150 процент дүүргээ. Тиихэдэ загаһа олзоборилхо жэлэй түсэб 97 процент бэелүүлэгдээд байна.

Илангаяа «Прибайкалец», «40 лет Октября» колхозуудай загаһашадай баян олзотойдонь баясамаар. Жэшээлхэдэ, «40 лет Октября» колхозой А. М. Темниковэй хүтэлбэрилдэг бригадын загаһашад 8 һарын түсэб 3,5 дахин үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа элидхээ. Мүн А. Ф. Метелевой («Прибайкалец» колхоз) бригадынхид магтаалда хүрэмөөр хүдэлжэ, 8 һарынгаа даабари 3,5 дахин бэелүүлжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

ЭРХИМ КОЛЛЕКТИВ

Мысовой станциин коллектив хоёрдохи кварталай дүнгүүдээр түмэр замшадайнгаа дунда түрүү һууринуудай нэгые эзэлбэ. Ашаа тээхэ, буулгаха 8 һарын түсэб 112 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ түргөөр, һаадгүйгөөр поезднуудые ябуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана.

Ажалдаа амжалта түйлахын тула шадабари мэргэжэлээ, эрмэлзэл оролдолгоёо элсүүлэн хүдэлдэг зон эндэ олон. Жэшээнь, станциин дежурнанууд Г. Е. Колбасенко, Я. А. Лесюк, поезднуудые бүридхэгшэ А. Н. Макушев, поезднуудые бүридхэгшын туһалагша Г. И. Чикаш гэгшэд абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлнэ.

ХҮНДЭТЭЙ БРИГАДИР

Коммунист Г. И. Суранов Сэлэнгын ЦКК-гай электромонтернуудай бригадые хүтэлбэрилдэг юм. Электромашинануудые заһабаридаг тус коллектив Советскэ Союзай Герой В. И. Истоминой нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай бригада гэжэ алдаршанхай.

Энэ бригадын гэшүүд нёдондо үйлэдбэридөө үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаһанайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан вымпелээр шагнагдаһан, район соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа, хоёрдохи һуурида гараһан юм. Мүнөөшье жэл тэдэнэр һайнаар ажаллана.

Хүдэлмэриингөө шанарта онсо анхаралаа хандуулан, заһабарилагдаһан түхеэрэлгэнүүдые «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаана. Тиихэдэ бригадын гэшүүн бүхэн мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдоно. Жэшээнь, комсомолец Виктор Линейцев нэгэдэхи разрядтай болонхой, залуу электромонтер Александр Ковалев гурбадахи разрядаар хүдэлнэ.

Залуушуул ухаалан зохёохо, уралан наринжуулха 5 дурадхал оруулхабди гэһэн социалис уялгатай. Тэрэнэйнь гурбаниинь бэелүүлэгдээд байна.

С. БОГУСЛАВСКИЙ,
хүдөө бэшэгшэ.

Партийна ажабайдал

КАДРНУУД—ХАМАГЫЕ ШИИДХЭГШЭ ХҮСЭН

Байгал-Амарай түмэр зам барилгын Буряадай участогта тоннель малтагшадай түрүүшын отряд 1974 оной февраль һарада хүрэжэ ерэһэн юм. Тиихэдэ тоннельнэ 11-дэхи отряд ерээдүйн түмэр замай ехэ барилгада бэлдэжэ эхилһэн бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо долоон жэлһээ үлүү саг үнгэрбэ. Тоннель баригшадай томо томо коллективүүд байгуулагдаа, бүтээһэн хүдэлмэриинь хэмжээн нилээд ехэ болоо.

Тоннельнэ найман отрядһаа, томо хоёр автобазаһаа, оньһожоруулгын управлениһээ, үйлэдбэриин-технологическэ комплектацийн управлениһээ нэгэдэһэн «БАМтоннельстрой» барилгын управлени гэжэ томо эмхи мүнөө бэхижэн тогтонхой, тоннель малталгын хүдэлмэриие эрхилнэ. Эндэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ 7,3 мянган хүн хүдэлжэ байгаа. Газар түнхин малталгада манай орондо, харин гүрэнүүдтэ бүтээгдэһэн эгээл шэнэ техникэ ашаглагдана.

Коллективэй ехэ болохотой адли «БАМтоннельстройн» партийна организаци ургана, бэхижэнэ, үйлэдбэриин болон нийтын ажабайдалда үзүүлэгдэдэг нүлөөнь улам үргэдэнэ. Манай партийна организаци 1000 гаран коммунистнуудһаа нэгэдэнэ. Тиихэ зуура 30-һаа 140 хүрэтэр гэшүүдтэй 16 эхин парторганизаци болон хубаарна. Партийна 57 бүлэг эмхидхэгдэнхэй, нийтын ехэ хүдэлмэри коллективэйнгээ дунда ябуулжа байдаг юм.

Управлениин партийна комитет коммунистнуудайнгаа хүсые барилгын шиидхэхы участогууд дээгүүр тааруугаар хубаарилан табиха, партийна нүлөө гүнзэгырүүлхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулна гээшэ. Хадын газар сүмэлэн малтаха хүндэ хүшэр хүдэлмэри хэдэг 18 бригадануудай арбан табаень коммунистнууд толгойлно. 65 участогуудай начальнигуудай 37 хүниинь, ахамад 77 мэргэжэлтэдэй 53-ниинь коммунистнууд юм.

Үйлэдбэриин һайн үрэ дүн туйлаха, ажалшадай һуудал байдалай, соёлой болон бусад хэрэглэмжые һайжаруулха хэрэг хангаха талаар ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэриие дээшэлүүлхэ тухай асуудалнууд һалбаринуудай партийна организацинуудай суглаанууд дээрэ, парткомой заседани дээрэ ходо зүбшэн хэлсэгдэжэ байдаг шуу. Тоннельнэ олонхи отрядуудай партийна организацинууд коллективэйнгээ дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри шадамараар ябуулдаг байна. Энээнэй ашаа туһаар Байгалай, тарашалэн далайн эрьедэхи хабсагайнуудай тоннель малталга болзорһоо урид дүүргэгдээ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Манай управлениидэ байгуулагдаһан 68 бригадануудай 29-ниинь бригадна подрядай гуримда оронхой, барилга-хабсаралгын бүхы хүдэлмэриин 47 процентые бүтээнэ бшуу.

Мүнөө үедэ манай барилгын управлениидэ, һалбаринуудтань тоннель барилгын хэрэг һайн мэдэхэ хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлнэ. Барилгын эхилһэн сагһаа хойшо өөрын эрхим кадрнууд урган хүмүүжөө гэжэ хэлэлтэй. Тоннельнэ 11-дэхи отрядай Юрий Щиринский угаа бэрхэ бригадир боложо шадаһаараа магтуулна. Тэрэ зургаан жэлэй саада тэе Карагандаһаа иишэ ерэһэн юм. Н. Д. Уздемир БАМ дээрэ проходчигоор ажаллажа эхилээ һэн. Удаань халаанай начальнигаар томилогдоо. Харин мүнөө тоннельнэ 18-дахи отрядай участогай начальнигаар дэбжүүлэгдэнхэй хүдэлжэ байна.

Тобшолон тэмдэглэхэдэ, тоннель барилгын БАМ-ай һургуули шудалһан инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэрилхы дээгүүр тушаалда дэбжүүлэгдэжэл байдаг юм. Горно участогай начальнигаар хүдэлжэ байһадаа, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ болохо шадабаритай байһанаа харуулһан И. П. Слепко мүнөө тоннельнэ 11-дэхи отрядай ахамад инженерэй үялга һайнаар дүүргэжэ байна. Шэнээр байгуулагдаһан тоннельнэ 27-дохи отрядай хүтэлбэрилхы тушаалтад БАМ-ай Буряадай участок дээрэ бүгэдөөрөө хүмүүжэһэн, эмхидхэхы шадабаритай болоһон мэргэжэлтэд гэжэ хэлэхэ байнаб.

Алибаа кадрнуудые шэлэн олохо, томилхо, хүмүүжүүлхэ, тааруугаар хубаарилан табиха асуудалда анхаралаа хандуулха зуураа, үйлэдбэриин объект бүхэндэхи ажалай эмхидхэл нарижуулха, тэндэ хүдэлмэрилхэ эрхэ байдал һайжаруулха хэрэгые партком шухалада тоолодог юм. Энэ хадаа хүтэлбэрилхы тушаалтадай, ахамад мэргэжэлтэдэй урдаа хараха, харюусаха гол шухала зүйлынь болоно бшуу. Залуушье, олон жэлдэ хүдэлһэншье хүдэлмэришэд тоннель малтадаг шэнэ техникээр ажаллаха, олон мэргэжэл шудалха ехэ эрмэлзэлтэй болонхой. Гараар хэдэг бар хүсэнэй хүдэлмэриин хэмжээ эрид хорооһоной, малтагдаһан шорой шохой, шулуу ашаха, зөөхэ, бетоноор бэхилхэ бүтээсэ ехэтэй машинануудые ашагладаг болоһоной ашаар үрэмдэлгын хэгдэжэ байһан газартахи ажалай эрхэ байдал үндэһөөрөө хубилаа бшуу. Һуудал байдалай һайжархада, мүүгаар хүдэлхэ хэн дуратай байхаб даа. Тингээдшье тоннельнэ отрядуудта газарай гүн соо хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй ондоо тээшээ ошолго тон үсөөн болонхой. Отряд бүхэндэ ажалай һүүлээр бэеэ угааха, хубсаһаяа сэбэрлүүлхэ, хатааха газар бии. Участок бүхэндэ столово гү, али буфет хүдэлдэг. Һүниндөө ажаллагшад хүдэлмэрилжэ байгаад, тэндээ хоол бариха аргатай.

Нийтын байрада ажаһуугшадай байдал яһала һайжаруулагдаа. Тус бүридэнь кухни, юумэсэ хадагалха газар, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комната бии. Улаан буландань телевизор, шухала хэрэгтэй бусад зүйлнүүд табигданхай. Юрэдөө хамтын байрада ажаһуугшадай гомдохо юумэниинь олдохогүй даа. Гэхэ зуура управлениин хүтэлбэрилэгшэд, партком, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай элдэбхитэд хамтын байрада байдаг хүдэлмэришэдтэй ходо уулзажа, хөөрэлдэжэ, ажабайдалаарнь һонирхожо байдаг юм. Энэ ушар хадаа хамтын байрадахи гурим сахилгада ехэ һайн нүлөө үзүүлнэ гэжэ хэлэхэ шухала.

Тоннельщигүүдэй поселок бүхэндэ хүнүүдэй болбосон ёһоор амарха, ажаһууха арга боломжо бии. Тэндэхи клуб һайнаар хүдэлдэг. Жэшээнь, Северомуйск поселогой клубта дуушадай-инструментальна «Үльгэр», «Время» гэжэ ансамбльнууд хүдэлжэ байдаг. Уран һайханай кружогуудай хүдэлмэридэ «БАМтоннельстрой» управлениин мянгаад шахуу хүн хабаадана.

БАМ-ай барилга дээрэ, хэнэйшье мэдэһээр, залуу үетэн ажалладаг шуу. Тиимэһээ партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд, захиргаан бүхэн спорт хүгжөөхэ асуудалда анхаралаа ехээр хандуулдаг юм. Спортивна хоёр һайн зал баригданхай. Үшөө хоёр бодхоогдожо байна. Футболоор, волейболоор, хоккейгээр наадаха талмайнууд бии. «БАМтоннельстрой» барилгын управлениин спортсменүүд дүрбэн жэлэй туршада таһалгаряагүй үбэлэй болон зунай спартакиада 8—10 янзын мүрысөөгөөр үнгэргэһэн байна бшуу.

Мүнөө үедэ тоннельщигүүдэй поселогуудта үхибүүдэй саадууд, дунда һургуулинууд хүдэлнэ. Северомуйск посёлогто хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат, искусствын һургуули, спортивна һайн бааза бии. Партийна, профсоюзай болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал оролдолгын ашаа туһаар кадрнууд тогтонижон һууржана, хүдэлмэриһөө болижо, ондоо тээшээ ябалга эрид хороогдонхой гээшэ. Хүдэлмэришэд дуталлана гэһэн үгэ мүнөө дурдахаяа болинхой.

Тоннель барилга дээрэ хүдэлэгшэдэй салин хүлһэншье яһала ехэ гэжэ хэлэлтэй. Хүдэлмэришэн бүхэнэй һарын дунда зэргын салин 400 түхэригһөө дээшээ болодог. Хүдэлжэ байгаад һураха, шэнэ мэргэжэл олохо арга манда бии. Манай управлениин дэргэдэ Мосметстройн техническэ һургуулиин филиал хүдэлнэ. Тэндэ тоннель малтагшад эрдэм шудалжа, элдэб мэргэжэл олохо арга дүүрэн бии гэшэ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада 1266 хүн һуража, тоннель барилгын хүдэлмэридэ абтаа. Гадна 4061 хүн үйлэдбэриһөө таһарангүй өөһэдынгөө шадабарие дээшэлүүлһэн байха юм.

Эдир бамовецуудта ехэ анхарал хандуулагдана. Клубуудта элдэб янзын кружогууд эмхидхэгдэнхэй, спортивна талмайнууд дээрэ эдиршүүлэй бэеэ һорихо, мүрысэхэ арга боломжо байгуулагданхай бшуу. Байгал далайн үзэсхэлэн һайхан эрье шадар «Юный тоннельщик» гэжэ нэгэ доро 150 һурагшадай амарха пионернүүдэй лагерь зунай амаралтын үедэ хүдэлжэ байдаг. Энэ лагерь республика доторхи ямаршье лагерьһаа дутахагүй гэжэ хэлэхэ байнаб.

Хүдэлмэрилэгшэдэй үхибүүд тушаа анхаралаа тусгаар хандуулдаг байһан ушар хадаа барилга дээрэһээ кадрнуудай гараха ошолгые нилээд хорооһоо бшуу. Хэрбээ 1978 ондо хүдэлмэришэдэй оролго, гаралга 24 процент байгаа һаа, 1980 ондо—13, харин 1981 оной түрүүшын зургаан һарын туршада 4,3 процент болотороо үсөөрһэн байна бшуу.

Гэбэшье үйлэдбэриин болон ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулха талаар ябуулдаг хүдэлмэридэ дутуу дунданууд огто үгы гэжэ хэлэжэ яашье болохогүй. Илангаяа Северомуйск, Заречнэ поселогуудай, Северобайкальск городой хүн зоной һуудал байдал һайжаруулхын тула ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй болоно. Аяар хоёр мянга гаран хүнүүд байра байдалаар үшөө ядалдуу байна бшуу. Хүдэлмэришэдэй ажаллажа байһан газарта һайн эрхэ байдал хангаха, ажалай журам бэхижүүлхэ шухала. 1,5 мянга гаран үхибүүд ясли гү, али саадта абтахаяа хүлеэжэ байна.

Парти болон правительствын Байгал-Амарай түмэр зам баригшадай үмэнэ табиһан ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ тогтонижоһон кадрнууд эгээл гол үүргэ дүүргэхэ байна. Ушар тиимэһээ эндэхи хүн зоной ажаһуудалай, соёлой, медицинскэ болон худалдаа наймаанай хэрэглэмжые һайжаруулха тон шухала болоно. Эдэ хэрэгүүдые эрхилдэг министерствэнүүд, албан зургаанууд зохихо хэмжээ ходо абажа байха бээ гэжэ ехээр найдагдана. Түбхын түрүүндэ БАМ дээрэ тогтоһон эдэ эмхи зургаануудта хүдэлдэг хүнүүдэй һуудал байдал һайжаруулха шухала.

Ерэхэ жэлдэ тоннельщигүүдэй хэхэ хүдэлмэриин хэмжээн улам ехэ болохо зэргэтэй. Гадна Кадарска тоннель малтажа эхилхын тула шэнэ поселок байгуулха. Хойто-Муяын тоннель барилгада хамаг хүсөө элсүүлхэ, «Северный» совхоздо хэжэ байһан үйлэдбэриин болон социальна-ажаһуудалай барилганудые үргэлжэлүүлхэ ёһотойбди.

Эдэ бүхы зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула «БАМтоннельстрой» управлениин ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партком хадаа гол хэрэгнай болохо кадрнуудай асуудалда тон анхаралтайгаар хандаха үялгатай болоно гэжэ энэ бэшэгэйнгээ эсэстэ тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

А. КИЧАЕВ,
«БАМтоннельстрой» барилгын управлениин парткомой секретарь.

ВДНХ-гай ҮНЭТЭ БЭЛЭГҮҮДЭЭР ШАГНАГДА[...] МАЛ АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШ[...]

Баргажанай районһоо

Гатапов Ч-Ц. Ш. — Карл Марксын нэрэмжэтэ [...] хонишон.
Субботин В. М. — Бодоной совхозой хонишон.
Аюшеев Ш. А. — Бодоной совхозой хонишон.
Малатхаев В. С. — Карл Марксын нэрэмжэтэ [...] хонишон.
Сангадиев В. В. — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхо[...]нишон.
Запалаев Н. Б. — Баргажанай совхозой хонишон.

Баунтын районһоо

Расстригина И. Н. — Амалаадай совхозой һаалишан.
Иванова У. И. — Амалаадай совхозой тугалшан.

Бэшүүрэй районһоо

Перелыгина М. С. — XXI партсъездын нэрэмжэтэ [...] һаалишан.
Васильева А. Д. — «Рассвет» колхозой һаалишан.
Скуратов Г. С. — Еланай колхозой һаалишан.
Базарова С. Б. — Бэшүүрэй совхозой һаалишан.
Разуваева Г. С. — Окин-Булагай совхозой һаалишан.
Китенов В. Л. — Хёлгын совхозой хонишон.
Быков В. И. — Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхо[...]шон.
Григорьева А. Е. — «Рассвет» колхозой тугалшан.
Жарков Н. Ф. — Хёлгын совхозой үхэршэн.
Литвинцева В. А. — Дзержинскиин нэрэмжэтэ [...] һаалишан.

Зэдын районһоо

Мухолзоева Е. Б. — «Мир» колхозой һаалишан.
Бадмаева Д-С. Б. — «Мир» колхозой һаалишан.
Грыгина М. В. — Торийн совхозой һаалишан.
Найданова Ц-Х. Б. — Оёорой совхозой һаалишан.
Ринчинова Ц-Б. Н. — Оёорой совхозой һаалишан.
Дашипылова Ц-Д. Б. — XX партсъездын нэрэмжэ[...]зой һаалишан.
Цыденов Б. Ч. — «Мир» колхозой үхэршэн.
Иванова М. Д. — Торийн совхозой тугалшан.
Шестаков Н. А. — «Мир» колхозой хонишон.
Бадмаева Д. Л. — Оёорой совхозой хонишон.
Цыренов Д. Н. — «Коммунизм» колхозой хониш[...]
Чойденов В. О. — «Коммунизм» колхозой хониш[...]
Ярулин Н. Г. — «Заречный» совхозой үхэршэн.
Жаргалов Р. Д. — Алцагай совхозой үхэршэн.
Сесоров Ц-Х. Б. — Оёорой совхозой адуушан.
Цыбикова Х-С. Б. — XX партсъездын нэрэмжэтэ [...] һаалишан.

Яруунын районһоо

Гуружапова Ц-Д. Ж. — Нарһатын совхозой һаа[...]
Митыпова Х. М. — «Победа» колхозой һаалишан.
Цыбанова Д. Ц. — «Победа» колхозой һаалишан.
Дамдинова Н. А. — Тулдуунай совхозой һаалишан.
Ширапова Д. Д. — Нарһатын совхозой һаалишан.
Держиева Д-Х. О. — Нарһатын совхозой һаалишан.
Ринчинов Б-Д. Э. — «Дружба» колхозой хонишон.
Шойжолов Ч-Д. Б. — Тулдуунай совхозой хонишон.

Загарайн районһоо

Слепченова В. Е. — Загарайн бройлерно фабрики[...]буушан.
Середкина Е. И. — Загарайн бройлерно фабрикын [...]шан.
Занграева Г. А. — «Гигант» колхозой һаалишан.
Шурыгина Е. Г. — XXI партсъездын нэрэмжэтэ [...] һаалишан.
Пашина Л. С. — Хүрбын ОПХ-гай һаалишан.
Чебунина Е. Е. — Онохойн совхозой тугалшан.
Дармаева Ц-Д. Э. — Эрхирэгэй совхозой хонишон.

Захаминай районһоо

Базарова Д-Ц. Ш. — Дүтэлүүрэй совхозой үхэршэн.
Дылыков Л. Б. — Далахайн совхозой үхэршэн.
Дамбаева М. Ч. — Далахайн совхозой үхэршэн.
Дашапилова С. Д. — Харацайн совхозой һаалишан.
Цыренжапова Д. Ц. — Хамниин совхозой һаалиш[...]
Бадмаева М. Ж. — «50 лет СССР» колхозой тугал[...]
Цыремпилов С. Б. — Хамниин совхозой хонишон.
Санжанов А. С. — Хамниин совхозой хонишон.
Бадмаев Ц. Д. — Харацайн совхозой хонишон.

Кабанскын районһоо

Пуховская Г. Я. — Оймороой совхозой һаалишан.
Трескина А. А. — «Шергинский» совхозой һаалиш[...]
Суворова Л. М. — «Шергинский» совхозой һаалиш[...]
Аверина Н. А. — Кабанскын шубуунай фабрикын һаа[...]
Ипатьева А. П. — Байгалай ОПХ-гай һаалишан.
Панченко Л. К. — Оймороой совхозой гахайшан.
Изюрьева Л. А. — «Шергинский» совхозой һаалиш[...]
Рыжова В. К. — Оймороой совхозой һаалишан.

Хэжэнгын районһоо

Корнеев П. В. — «Первомайский» совхозой үхэрш[...]
Будобазаров Н. Б. — «Первомайский» совхозой үх[...]
Зундуев Ц.-Д. З. — «50 лет Октября» совхозой ү[...]
Рекунова В. Л. — Худанай совхозой һаалишан.
Гармаева Х. Д. — Чисааныг совхозой һаалишан.
Николаева Ц. Ц. — Загаһатын совхозой һаалишан.

(Эхининь. Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ҮҮЛТЭРТЭ МАЛ ОЛОШОРЬОЙ

Заншалта 17-дохи выставкэ-аукцион дээрэһээ

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай олохон түрүү колхоз болон совхозууд эбэртэ бодо малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэреэ урагшатайгаар ябуулһанайнгаа ашаар үнеэдэй һү шэмые саашадань дээшэлүүлжэ шадаһан байна. Тодорхойлон хэлэхэдэ, Буряадай хүдөө ажахын институдай «Байгал» учхозой, Ивалгын болон Байгалай ОПХ-нуудай, «Пригородный» совхозой, Кабанскын шубуунай фабрикын, Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой һаалишад жэлдээ үнеэн бүриһөө 3500—4500 килограмм һү һаажа, республика доторөө суурхана.

Тиихэдэ үүлтэртэ үнеэдэй фермэнүүдэй коллективүүдэй амжалта хараад үзөө һаа, бүри дээшээ байдаг гээшэ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, һайн үүлтэртэй үнеэнһээ жэлэй туршада юрынхиһөө мянгаад килограмм һүн ехээр абтана бшуу. Тиимэһээ эрхим үүлтэрэй, ашаг шэмэ ехэтэй үнеэдые үсхэбэрилхэдэ ажахыда ехэ олзотой байна ха юм.

Энээниие гүрэнэй нэгэдэлэй баазада һаяхан үнгэргэгдэһэн республикын үүлтэртэ залуу малай 17-дохи выставкэ-аукцион дахин гэршэлбэ. Үүлтэртэ залуу мал үсхэбэрилдэг республикымнай 14 колхоз болон совхозой түлөөлэгшэд энэ выставкэ-аукционие өөһэдын ёһотойл һайндэртэл адляар угтаба. Эндэ бүхыдөө симментал үүлтэрэй 463 залуу мал, тэдэнэй тоодо 185 бурүү буха, 278 эмэ хашараг асарагдажа, олондо харуулагдаһан байна.

Заншалта выставкэ-аукционие Хүдөө ажахын министерствын ахамад зоотехник Э. А. Дашиев нээжэ, малай үүлтэр һайжаруулха Буряадай АССР-эй гүрэнэй нэгэдэлэй начальник Ф. М. Кауровта үгэ үгэбэ. Тэрэ малай үүлтэр һайжаруулха талаар ябуулагдадаг хүдэлмэриин зарим дүнгүүд дээрэ тогтоод, 1980 ондо мүрысөөндэ шалгарһан Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын түлөөлэгшэдтэ выставкэ-аукционой туг үргэхыень дурадхаба.

Удаань выставкэ-аукционой экспертнэ комиссиин гэшүүд ажахынуудһаа асарагдаһан бурүү буха, эмэ хашарагуудые шалган хаража, тусхай сэгнэлтэ үгэһэн байха юм.

Эндэ «Байгал» учхоз, Кабанскын шубуунай фабрика, Кировэй нэрэмжэтэ совхоз мүнөө аукциондо түрүүшынхиеэ хабаадалсажа байһан «Пригородный» совхоз үүлтэр һайтай мал бултанһаа олоор асараа. Аяар холын Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозойхид 17 буха асарһан байна.

Выставкэ-аукционой экспертнэ комиссиин сэгнэлтын дүнгүүдые согсолходо, «Байгал» учхозой «Мирный» гэжэ нэрэтэй 3322 номертой сагаан эрээн буха 1981 оной чемпион гэжэ тоологдобо. Мүн энэл ажахын «Донец» гэжэ бухада ехэ алтан медаль зүүлгэдэ. Улаан-Үдын районой «Пригородный» совхозой «Зенит» гэжэ нэрэтэй, Ивалгын ОПХ-гай «Мечь», Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой «Бокал», Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой «Бий» буханууд мүнгэн медаль ологдоо. Тиихэдэ Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой «Лотос», энэл районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой «Азот» гэдэг буханууд бронзо медаляар шагнагдаа.

Тус комиссиин сэгнэлтэ үгэһэнэй һүүлээр колхоз, совхозуудай асарһан үүлтэртэ мал худалдагдажа захалаа. Эндэ «Байгал» учхозой 2118 номертой медальда хүртэһэн бухын наймаанда табигдахада, Бэшүүрэй районой Еланай колхозой түлөөлэгшэд сэнһээнь дээшэ 5 процент мүнгэ дурадхаба. Һүүлэй һүүлдэ Шэтын областиин түлөөлэгшэд 90 процент сэн нэмэжэ, тэрэниие худалдан абаа. Иигэжэ эхин дээрээ 1659 түхэригэй сэнтэй буха 3200 түхэригөөр худалдагдаа. «Пригородный» совхозой 647 номертой бухын худалдаанда табигдахада, Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэд энэ булаалдаанда оролсожо, тэрэниие худалдан абаба. Иигэжэ эндэ асарагдаһан бүхы буханууд Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай, Яхадай болон манай республиканудай ажахынуудай түлөөлэгшэдтэ һайн сэнтэйгээр худалдагдаба.

Аукционой һайн талыень тэмдэглэхэдэ, эндэ хабаадалсаһан ажахынууд малаа выставкэдэ һайнаар бэлдэһэн байба.

Удаань малай үүлтэр һайжаруулха талаар эрхим амжалта туйлаһан ажахынуудта шан барюулагдаба. Тэдэнэй тоодо «Байгал» учхоздо нэгэдэхи шатын диплом, үнэтэ бэлэг, Ивалгын ОПХ-да II шатын диплом, үнэтэ бэлэг, Байгалай ОПХ-да III шатын диплом, үнэтэ бэлэг барюулагдаа. Мүн олон ажахынууд, үүлтэртэ малай фермэнүүдэй коллективүүд, түрүүшүүл үнэтэ бэлэгүүдтэ, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Выставкэ-аукционой экспертнэ комисси эндэ асарагдаһан һайн үүлтэрэй эмэ хашарагуудта нэмэлтэ сэн тогтоогоо: жэшээлхэдэ, «Байгал» учхоздо—30 процент, Ивалгын ОПХ-да—25 процент, Кабанскын шубуунай фабрикада—25 процент, Байгалай ОПХ-да—30 процент гэхэ мэтэшэлэн.

Мүн тус комисси энэ аукциондо һайн үүлтэрэй, эрхим сэгнэлтэдэ хүртэмөөр буха болон эмэ хашарагуудые асарһанайнь түлөө Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхоздо, Мухар Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Сэлэнгын районой «Бестужевский» совхоздо баяр баясхалан хүргөө.

Д. ДОНДОКОВ,
манай тусхай корр.

Кабанскын районой «Байкальский» гэжэ туршалга-үйлэдбэриин ажахыда Геннадий Петрович Новосельцев механик-заһабарилагшаар хүдэлдэг юм. Геннадий Петрович иимэ мэргэжэлээрээ арба гаран жэлдэ хүдэлнэ. Тэрэ хүдөөгэй ажалшадай халуун хаһын үедэ машина, техникэ заһабарилха хэрэгтэ жэл бүри хам оролсодог юм. Мүнөө үбһэ тэжээл бэлдэхэлгын, таряа хурялгын үедэ Новосельцевэй шадамар бэрхэ уран гарнууд яаха аргагүй хэрэгтэй болоно. Машина, техникэ зогсоолтогүйгөөр хүдэлгэхэ хэрэг гансал тэрэнэй бэлиг шадабариһаа дулдыдадаг гэхэдэ алдуу болохогүй.

Ямаршье ажалда хүдэлөө һаа, нүхэр Новосельцев ехэ оролдосо гаргадаг, һайн шанартайгаар заһабарилга хэдэг юм.

Ажалдаа эрхим амжалта туйладаг Геннадий Петрович КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһан байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механик-заһабарилагша Г. П. Новосельцев заһабарилга хэжэ байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

30 ХОНОГООР

Байгша оной сентябриин 1-дэ Загарайн район гүрэндэ һү худалдаха 9 һарынгаа түсэб 30 хоногоор урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Эрхирэгэй совхозой һаалишад, үхэршэд һайнаар ажаллажа, түсэбэй дүүргэлтэдэ ехэхэн нэмэри оруулаа. Жэшээлхэдэ, тус ажахы түсэбтэ даабариһаа гадуур 1309 центнер һү, Хүрбын ОПХ — 1073, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз — 546, Онохойн совхоз — 175 центнер һү тушааһан байна. Иигэжэ бүхы районоороо түсэбһөө гадуур 794 центнер сагаан эдеэ тоһоной заводто тушааба.

Тиин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 3 кварталай түсэбтэ даабари бэелүүлхын түлөө энэ сентябрь һара соо 1216 центнер, «Гигант» колхоз 805 центнер һү тушааха ёһотой. Харин эдэ ажахынууд үйлэдбэрилгээ дээшэлүүлхын орондо, тэрэнээ бага болгожо байна. Тодорхойлон хэлэхэдэ, «Гигант» колхозой малшад үнгэрэгшэ августын хоёрдохи хахадта һү һааяа 59 центнерээр доошолуулһан байна. «Дружба» совхозойхид мүн лэ иимэрхүү байдалтай.

Н. КУЧУМОВ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ ТАБАН ЖЭЛ

— Дэлхэй дээрэ түмэр замаар зөөгдэдэг бүхы ашаанай хахадһаа үлүү хубинь Советскэ Союзай харгы замда хүртэдэг юм, — гэжэ СССР-эй зам харилсаанай министрэй орлогшо Константин Кулаев хөөрэнэ. — Оронойнай бүхы түмэр замай утань 142 мянга шахуу километр болодог. Энэмнай дэлхэйн бүхы оронуудай түмэр замай утын 11 процент болоно бшуу. Эгээл иимэһээ манай түмэр замшад эршэтэйгээр хүдэлдэг байна. Замай километр бүхэндэ 26 миллион тонно-километр ашаан хүртэдэг, харин США-да энэнь 5 дахин бага юм.

— **Ерэхэ зуун жэлдэшье оронойнай нийтэ нэгэн транспорт дээрэ түмэр замай транспорт түрүү үүргэеэ алдахагүй бэшэ гү?**

— Алдахагүй байһаниинь лабтай. Мүнөө үедэ ашаанай гурбанай хоёр хубиһаа үлүүниинь, хүн зоной 40 процентнь түмэр замаар зөөгдэдэг байна. 1985 ондо ашаа зөөлгын эрьесэ 3.950 миллиард тонно-километртэ хүргэгдэхэ ёһотой. Ондоогоор хэлэбэл, табан жэлэй турша соо ашаа зөөлгэ 14, хүн зониие зөөлгэ 10 процентээр ургаха юм. 14 процент хадаа орон доторхи бүхы харгы замда (32 харгы зам тоологдоно) дундуур хэмжээн болоно. Зарим харгы замуудта энэ дүн нилээд дээшээ байха юм. Жэшээнь, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ зүүн районуудта — Экибастузска, Канско-Ачинска ба Кузнецкэ уурхайнуудта шулуу нүүрһэ малтан абалга эрид дээшэлүүлэгдэхээр хараалагданхай. Нүүрһэнэй зарим хубиие хэдэн мянган километр холо, оронойбусад районууд уруу зөөхэ ушар гараха байна. Тэдэ харгы замууд тэрээнгүйгөөршье тон эршэтэйгээр хүдэлнэ ха юм. Жэшээнь, Омскһоо Новосибирск хүрэтэрхи мянган километр утатай участок дээгүүр сүүдхэдээ 160 поезд (120 ашаанай, 40 пассажирска) үнгэрэн гарадаг. Эндэ 5—7 минута болоод лэ поезднууд хойно хойноһоо ябуулагдажа байдаг.

— **Иимэ байдалһаа яагаад гаралтай гээшэб?**

— Харгы замуудые үргэдхэхэ шухала. Энэ табан жэлдэ 3080 километр утатай шэнэ харгы замууд баригдаха юм. 650 километр утатай Сургут-Уренгой гэһэн участок ашаглалгада оруулагдаха, бүхы Байгал-Амарай түмэр зам дээгүүр поезднууд ябадаг болохо, тойрууулжа бариһан харгы замууд Курганска, Уфимска, Ростовско (Дондо) түмэр замай узелнуудай хүдэлмэриие нилээд хүнгэдхэхэ байна. Дунда Сибириин харгы замые һайжаруулха шухала.

— **Хоердохи харгы замууд ямар аша туһа асархаб?**

— Нэгэ замтай харгыгаар сүүдхэдээ 25 — 27, харин хоер замтан харгыгаар 140 поезд үнгэрэн гараха аргатай байна. Энэ хадаа поезднуудай ябасые үргэдхэн дээшэлүүлхэ арга нөөсэнүүдэй нэгэниинь болоно бшуу. Гэбэшье арбан нэгэдэхи табан жэлдэ түмэр замые электрижүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулхабди. Хэрбээ арбадахи табан жэлдэ 4,5 мянган километр замай электрижүүлэгдээ һаань, харин энэ табан жэлдэ 6 мянга гаран километр зам электрын элшэ хүсөөр хангагдаха. Электрижүүлгэ хадаа гансал тепловозуудые электровозуудаар һэлгэхэ бэшэ, харин ашаанай ба пассажирска станцинуудые, вагоной ба локомотивна ажахынуудые шэнэдхэн һэльбэхэ, тягова подстанцинуудые, контактна сеть бариха гэһэн удхатай. Имагтал локомотивна ажахые хүгжөөлгэдэ 270 миллион түхэриг гэхэ гү, али үнгэрэгшэ табан жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ мүнгэн һомологдохо байна. Электрижүүлгэ хадаа хүдэлмэриие найдамтай һайн болгохо, поезднуудай ябасые нилээд үргэдхэхэ юм. Жэшээнь, Казань тээшэ шэглэһэн замаар мүнөө сүүдхэдээ 40 поездын гарадаг һаань, электрын элшэ хүсөөр хангагдадаг болоходонь, 110 составые ябуулжа шадаха байнабди. Ашаа зөөхэ талаар дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлдэг Свердловск харгы замые пэн түрүүн электрижүүлхээр хараалагданхан. Эрхүү—Хабаровск гэһэн участок сүм электрижүүлэгдэхэ байна.

Мүнөө манайда 43 мянган километр утатай зам электрын элшэ хүсөөр хангаганхай. Энэнь бүхы харгы замай 30 процентнь болоно. Ашаанай 55 процент энээгүүр зөөгдэдэг юм. 1985 оной һүүл болотор электрижүүлэгдэһэн замаар ашаанай 60 гаран процент зөөгдэдэг болохо.

— **Түмэр замай транспортые хүгжөөхэ холын хараа түсэбүүд тухай юу хэлэжэ шадахабта. Түмэр харгы дээрэ ямар шэнэ юумэн нэбтэрүүлэгдэхээр хүлеэгдэнэб?**

— Мүнөө манайда 4.000 моринной хүсэтэй хоёр секцитэй тепловозууд хүдэлнэ. 9 мянган моринной хүсэтэй гурбан секцитэй машинанууд һаяар замда гаргагдаха юм. Электрижүүлэгдэһэн участогууд дээрэ постоянна ба переменнэ тогой машинанууд хүдэлнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ переменнэ ток үлүү һайн гэжэ тоолодог болонхойбди. Энэнь ашатай туһатай, юундэб гэхэдэ, тягова подстанцинууд 2 — 3 дахин үсөөрүүлэгдэхэ.

Дүрбэн секцитэй шэнэ локомотивуудай бүтээгдэхэ байһые хүлеэнэбди. Техническэ зорилгонуудые шиидхэхэһээ гадна, хүдэлмэриин хүсэнэй дутагдалые зайсуулха асуудал гарана.

Найман голтой вагонуудые абахые хүлеэнэбди. Тэдэ мүнөөнэйхиһөө үргэн, үндэр ба үта байхаар хараалагдана. Гэбэшье иимэ вагонуудые ябуулжа эхилхын тула, хүүргэнүүдые, тоннельнүүдые, станциин ажахынуудые шэнэдхэн һэльбэхэ ушар гараха юм. Шэнэ түхэлэй вагонууд 1988 онһоо хэрэглэгдэжэ эхилхэ. Тэрэ болотор һэльбэн шэнэдхэлгын бүхы хүдэлмэри дүүргэгдэхэ зэргэтэй.

— **Һалбаридатнай электронно-тоолон тодорхойлолгын машинанууд хэр үргэнөөр хэрэглэгдэнэб?**

— Тоолон тодорхойлолгын гол түб министерствэдэмнай бии. Харгы замай отделенинүүдтэ, заводуудта, институудта иимэрхүү түбүүд байлгагдадаг. Мүнөө элэнэй үндэһэ һуури дээрэ түмэр замай транспортые жолоодон хүтэлбэрилгын автомат түхеэрэлгэ байгуулагдажа байна. Мэдээсэл-тайлбари үгэхэ албан хүдэлмэримнай шухала шата болоно.

Мүнөө хэдынэйшье сагта олон мянган поезд, олон миллион вагон замда ябадаг гээшэ. Составуудай бүридүүлэгдэнэ, вагонуудта ашаанай тээгдэжэ, харгы замай гү, али депогой ямараар хүдэлжэ байһан тухай гүйсэд дүүрэн мэдээсэлнүүдые эдэ түхеэрэлгэнүүдэй ашаар абаха аргатай болодог байнабди.

— **Пассажирска поезднуудые түргэнөөр ябуулга ямар арга боломжонуудтай гээшэб?**

— Манай үе сагта энэмнай шэнэ асуудал бэшэ юм. Японодо, Францида поезднууд хурдан түргэнөөр ябуулагдадаг; гэбэшье тэдэ тусхай эстакадын харгыгаар ябадаг байна. Юрын поезднууд тиишэ эльгээгдэдэггүй юм. Манайда Москва—Ленинград гэһэн замаар поезднууд түргөөр ябуулагдадаг (лаб дээрэ час соо 200 километр). Поезднуудай хойно хойноһоонь замда гаргагдадаг дээрэһээ тэдэниие түргөөр ябуулха гээшэ юрын хэрэг бэшэ юм. Мүнөө бидэ зарим харгы замуудаар поезднуудые түргөөр ябуулха аргатайбди. Энээнэй тула тусхай локомотив болон вагонуудые бүтээхэ эрилтэ промышленностиин урда табинабди.

Дмитрий САСОРОВ,
АПН-эй корреспондент.

ЭСТОНИИН ССР[...] таряагаа саг соонь г[...]роолтогүйгөөр хуря[...] гээшэ таряашадай[...] мүн болоно.

«Лейбур» гэжэ [...]риин нэгэдэлэй [...] хилээмэнэй 2-дохи [...] автомат линиһээ 30[...] шэгнүүртэй хилээмэ[...]гагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [...]най автомат лини.

ТАСС-ай фотох[...]

...ЭНГҮҮДЭЙ ТАЛААР СССР-эй ГҮРЭНЭЙ КОМИТЕДТЭ

...эй талаар СССР-эй гү...тет розничнo сэнгүү... хэрэглэгдэжэ байгаа гу...хабаатай асуудалнуудые ...рэһэн, шэнжэлһэн байна. ...оной байдал улам һайжа... ...һэн Коммунис партиин ...олтой зохилдуулагдан, ...он доторхи эдеэ хоолой ...оолой бэшэ гол товар... гүрэнэй розничнo сэнгүү... ...уритай байлга хангагда... ...ние үйлэдбэрилгэ ба хэ... ...саг ургалжэ урган үргэ...

...жэй, хилээмэ-бүүлхын ба ..., хүрпээнүүдэй, ургама... ...ой, загаһанай гол зүйл... консервэнүүдэй, саахарай сэнгүүд 1955 оной хэм... мяханай ба һүнэй про... — 1962 оной хэмдэ үлэ...

...й, хубсаһанай, гуталай бүри хэрэглэгдэдэг бу...сад олон түхэлэй эд товарнуудай тогтонижоһон ассортиментын сэнгүүд, тэрэшэлэн соёлой-ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэлэй гол эд товарнуудай, тэрэ тоодо амһартын, телевизорнуудай, радиоприёмнигуудай, магнитофонуудай, холодильнигуудай, пылесосуудай, хубсаһа угаадаг машинануудай, бусад олон янзын эдлэл хэрэгсэлнүүдэй сэнгүүд хуушаараа үлэхэ.

Эд товарнуудай, илангаяа эдеэ хоолой бэшэ зүйлнүүдэй ассортимент нилээд һэльбэгдэн шэнэдхэгдэхэ, үргэдхэгдэхэ. Шанарайнь һайжаруулагдаһан, тааруу түхэлтэй, техническэ талаараа бүри зохид шэнэ эд бараанууд ходо бии болгогдоно. Тиимэ эд товарнуудай сэнгүүд үйлэдбэриин гаргашануудые, тэдэнэй хэрэглэгдэсые хараада абажа тогтоогдодог байна.

50 гараң жэлэй туршада хубилаагүй зандаа үлэһэн, байрын түлөөһэнэй бага хэмжээн, тэрэшэлэн хүн зондо үзүүлэгдэдэг коммунально-ажаһуудалай гол туһаламжануудай тогтомол тарифууд, тэрэ тоодо электричествын ба газай түлөөһэн — манай обществын социальна асари ехэ туйлалта болоно.

КПСС-эй социально-экономическа политикатай зохилдуулагдан, манайда розничнo сэнгүүдэй тогтууритай байхын хажуугаар колхозуудтай салин хүлһэнэй ба ажалай түлөөһэнэй нэмэһэнэй, пенсээр хангалгын ба үхибүүдтэй бүлэнүүдтэ гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэдэг туһаламжын дээшэлһэнэй үндэһөөр хүн зоной мүнгэн олзо орошонуудынь жэлһээ жэлдэ ехэ болоно.

Үйлэдбэриин эрхэ байдалай хубилалга, түүхэй элүүдые үйлэдбэрилхэ гаргашануудай нэмэлгэ, неөсэ баялигуудые, зарим эд товарнуудые ашагтай зүбөөр хэрэглэхэ ябадал хангалга сэнгүүдэй талаар зарим хубилалтануудые хэхэ зайлашагүй болгоно.

Энээнииe үндэһэ болгон, Сэнгүүдэй талаар СССР-эй гүрэнэй комитет 1981 оной сентябриин 15-һаа зарим эд товарнуудай розничнo сэнгүүдые хубилгаха тухай тогтоол баталан абаба.

Капрон будүүдэй, оёмол ба галантерейнэ зүйлнүүдэй, капрон ба нейлон дотор болон гадар трикотажна хубсаһанай, гарай часуудай (алтан ба алталмал корпусуудтай часуудһаа бэшэнэй) зарим эмүүдэй, тэрэ тоодо антибиотигууд ба зүрхэ-һудалай үбшэн эмшэлдэг зүйлнүүдэй, соёлой-ажаһуудалай шаглэлтэй зарим товарнуудай, косметикын зүйлнүүдэй розничнo сэнгүүд дунда зэргээр 12—37 процентээр хямдарха.

Гэхэ зуура хэрэглэмжыень хизаарлаха зорилгоор улаан-хара архинуудай, тамхинай зүйлнүүдэй розничнo сэнгүүд дунда зэргээр 17—27 процентээр нэмээгдэнэ.

Иимэ хэмжээн ажалшадай дурадхалнуудые хараада абана. Ювелирнэ зүйлнүүдэй, хрусталиин, хүбэсүүдэй, ангай арһанай, ангай арһаар оёһон зүйлнүүдэй, оёмол ба галантерейнэ булгайр хэрэгсэлнүүдэй, эрхим шанартай нооһон ба хөөбэр нудаадуудай, мебелиин зарим гарнитурнуудай, эрхим зэргын шанартай шаазан сервизүүдэй розничнo сэнгүүд 25—30 процентээр нэмэхэ.

Гэхэ зуура үхибүүдэй хэрэглэлэй эд товарнуудай, шүдэ хэхэ алтанай сэнгүүд мүнөөнэйнгөө хэмдэ үлэхэ. Түрүүшынхиеэ гэрлэгшэдэй зүүхэ алтан бэһэлигүүдые худалдан абаһан түлөөһэнэй заримые гэрлэлгын бүридхэлдэ ороходо үедэнь бусааха хэмжээн нэмэхэ.

Нефтиин зүйлнүүдые гамтайгаар гаргашалха зорилгоор автобензинэй розничнo сэнгүүдые литрэй 30—40 мүнгэн хүрэтэр нэмээхэ. Тэрэшэлэн хубиин хэрэглэлэй онгосын мотоорнуудай, гол мүрэнүүдэй ба нуурнуудай онгосонуудай, катерай, глиссер түхэлэй онгосонуудай ба яхтануудай сэнгүүдые нэмээхэ шухала гэжэ мэдэрэгдэв.

Транспортнуудые түлөөһэгүйгөөр абадаг, Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай нэгэдэхи ба хоёрдохи группын инвалидуудта хүнгэлэлтэтэйгөөр гү, али бүрин түлөөһэтэйгөөр, тэрэшэлэн транспорт түлөөһэгүйгөөр гү, али хүнгэлэлтэтэйгөөр абадаг, бусад категориин инвалидуудта бензинэй нэмэлтэ түлөөһые гүрэнэй гаргашаар харюулха гэжэ хараалагдана.

Сэнгүүдэй талаар гүрэнэй комитедэй гаргаһан шиидхэбэринүүд эдеэ хоолой, ба эдеэ хоолой бэшэ гол товарнуудта хамааданагүй. Эдэ товарнуудай розничнo сэнгүүд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор заагдаһанай ёһоор, саашадаашье хуушан хэмдээ үлэхэ.

• • •

Бүтылхэнүүдые тушааха хэрэгые урмашуулха, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудта шэл амһарта олошоруулха зорилготойгоор, хүн зоной олон тоото дурадхалнуудтай зохилдуулан, эдеэ хоолой бүхы продукциин (һүнэй шэлһээ гадна) бүтылхэнүүдые тушаалгын таарамжатай, тэгшэдхэгдэмэл сэнгүүд 1981 оной сентябриин 15-һаа тогтоогдобо.

0,25 болон 0,33 литрэй хэмжээнтэй бүтылхын түлөө —10 мүнгэн, харин 0,5-һаа 1 литр хүрэтэр хэмжээнэй бүтылхэ тушааһанай түлөө 20 мүнгэн түлэгдэхөөр тодорхойлогдоно.

Худалдаа наймаанай эмхинүүд хүн зонһоо шэл амһарта һөөталгүйгөөр тушаажа абалгые эмхидхэхэ үялгатай.

ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭГДЭБЭ

Манай магазинай коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө горкоопторгын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, абаһан социалис үялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые коллективнай амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Гурбадахи кварталай түсэбшье урагшатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, август һарын түсэб 20 мянган түхэригөөр үлүүлэгдэбэ.

Коммунистнууд В. А. Юронкина, Д. Г. Турсакова, комсомолой гэшүүн Светлана Сотнич, ажалай ветеран А. И. Бурлакова, бусаднай эрхим ажалай ульгэр жэшээ харуулна. Тэдэнэр хүн зониие хангалгын шанар һайжаруулхын, ажал хүдэлмэридөө түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхын түлэ ходоодоо оролдожо ябадаг юм.

Манай магазинда һайнаар ажаллаха бүхы эрхэ байдал хангагданхай гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Холодильнигуудһаа гадна үлир жэмэс болон огородой эдеэ хадагалха хүйтэншэг температуратай тусхай таһалга гэхэ мэтэ бии юм. Намарай баян хэшэг — урэ жэмэс, огородой эдеэ хүн зондо/ ехээр худалдахын тула мүнөө бүхы хэмжээнүүд абтана.

Д. ОЧИРОВА,
Горкоопторгын 7-дохи магазиниие даагша.

ЗАРИМ ЭД БАРААНАЙ РОЗНИЧНО ...ЭНГҮҮДЫЕ ХУБИЛГАХА ТУХАЙ

...түхэлэй эд бараанай розничнo сэнгүүдые хубил...ай мэдээсэлтэй дашарамдуулан, Сэнгүүдэй та... СССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Н. Т. ...ов ТАСС-ай корреспондентдэ интервью үгэхэ... ...нэй асуудалнуудта нигэжэ харюусаһан байна.

...й орон дотор сэн... ...мон түсэбэй ёһоор ... тогтоохо полити... ...эгдэлнүүд ямар

...эбэй ёһоор сэнгүү... ...оохо гурим хадаа ...эрхилэлгын онол ...й шухала хуби ба ...экономическа по... бэелүүлгын тон ...зүйл болоно. Тии...ет обществын хүг... ...олон социалис бай... ...н бүхы шатануудта ... парти сэнгүүдые ... ба түсэбэй ёһоор ... тогтоохо асуудал... ...о анхаралаа хан...айһан. Арадай һуу...лые улам һайжа...лаар партиин бэе...хараа бодолые үн...гон, эдеэ хоолой ...нүүдэй болон эдеэ ...хабаагүй эд бараа...ичнo сэнгүүдэй тог... байлгые хангаха ...утам бэелүүлэгдэхэ ... КПСС-эй XXVI ...ээрэ дахинаа онсо...эглэгдээ һэн.

...нэй, бүүлхын бо...роной зүйлнүүдэй, ... ургамалай тоһо...арай, загаһанай гол ... болон консервэ... сэнгүүд 1955 оной ..., харин мяха-һү...үтнуудай сэнгүүд ...ой хэмжээндэ бай... һануулһуу. Бу...уталай, хубсаһа ху...дэр бүри хэрэглэг...садшье олон эд ба...нгүүд тэрэ хэбээрээ ... Тэрэшэлэн аяга ...ууд, телевизорнууд, ...мнигууд, магнито...олодильнигууд, пы... хубсаһа угаадаг ...ууд, соёлой-ажаһуу... ажахын хэрэглэм...сад гол бараанай ...нэгэ хэмдээ байһаар. ...тэдэнэй ассортимент ...лжэ шэнэлэгдэдэг, ... һайжаруулагдадаг ...дно, техническэ та... нарижуулан һай...даһаң шэнэ зүйл... сэнгүүдые тогтоо... үйлэдбэриин гар... болон тэдэнэй хэрэглэмжын шэнжэ хараада абтадаг.

Гэр байрын дэлхэй дээрэ эгээл бага түлбэритэй байһан ушар манай обществын айхабтар ехэ социальна туйлалта болоно. Гэр байрын шанарай нилээд һайжараашье һаань, түлбэринь табин гараң жэл соо нэгэ хэмдээ байһаар. Хүн зондо үзүүлэгдэдэг коммунальна гол туһаламжын түлөө тарифууд, тэрэ тоодо электрын элшэ хүсэнэй ба газай түлбэри тэрэ хэбээрээ байһан зандаа. Партиин социально-экономическа политикын ёһоор, розничнo сэнгүүдэй нэгэ хэм хэмжээндэ байхада, хүн зоной мүнгэн ашаг олзо жэлһээ жэлдэ ургана гээд онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозуудай салин хүлһэн ба ажалай түлөөһэн ургана. Пенсионно тэдхэмжэ ба үхибүүдтэй бүлэнэртэ гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэдэг туһаламжа дээшэлүүлэгдэнэ. Һая хэблэлдэ толилогдоһон ээлжээтэ хэмжээ ябуулгануудай ашаар үхибүүдтэй 4,5 миллионһоо үлүү бүлын, 14 миллион шахуу пенсионернүүдэй материальна байдал һайжаруулагдаха болоно.

Энэ зорилгоор гүрэнэй бюджедһээ жэлдэ 2,5 миллиард шахуу түхэриг гаргашалагдаха байна. Салин хүлһэнэйнь дахинаа дээшэлүүлэгдэхэдэ, нүүрһэнэй промышленностиин 1,4 миллионһоо үлүү хүдэлмэришэдтэ 800 гараң миллион түхэриг нэмэжэ түлэгдэхэ.

1950 оной гүрэнэй урьһаламжын мүнгые бусаажа түлэхэ ээлжээтэ тираж сентябриин 15-да үнгэрэгдэхэ, 1,3 миллиард түхэриг хүнүүдтэ түлэгдэхэ байна.

Гол эд бараанай гүрэнэй розничнo сэнгүүдые нэгэ хэмдэнь байлгаха хараа шугамые бэелүүлхэ гээшэ бүхы розничнo сэнгүүдые огто хубилгахагүй, нэгэ хэмдэнь үлөөхэ гэһэн удхатай бэшэ. Үйлэдбэриин эрхэ байдал, түүхэй эд олзоборилгоһо һомологдодог гаргашын нэмэлгэ, нөөсэнүүд болон зарим эд бараа ашагтай зүбөөр хэрэглэлгые, хангалга зарим хубилалтануудые оруулха эрилтэ табина. Жэшээнь, энэнь зохид түхэлтэй, моодно зүйлнүүдтэ, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, зайлашагүй шухала бэшэ эдэ эд бараанда хабаатай байна.

Энээнһээ уламжалан, Сэнгүүдэй талаар СССР-эй гүрэнэй комитет зарим эд бараанай розничнo сэнгүүдые хубилгаха тухай шиидхэбэри баталан абаба.

— Зарим эд бараанай розничнo сэнгүүдэй ямар хэмжээгээр хубилгагдаһан тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгыт.

— Капрон будүүдэй, оёдолой болон галантерейн зүйлнүүдэй, капрон ба нейлон, дотор хубсаһанай, нэхэмэл гадар хубсаһанай, гарай часай (алтан ба алталмал корпусуудтай часуудһаа бэшэ), зарим түхэлэй эмүүдэй, тэрэ тоодо антибиотигууд болон зүрхэ-һудалай үбшэнгүүдые эмшэлхэ эмүүдэй, соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын ба косметикын зарим зүйлнүүдэй сэнгүүд дунда зэргээр 12—37 процентээр доошолуулагдана.

Гэхэтэй хамта архи, тамхинай зүйлнүүдые хэрэглэлгые хизаарлаха зорилготойгоор тэдэнэй розничнo сэнгүүд дунда зэргээр 17—27 процентээр дээшэлнэ. Ажалшадһаа ороһон дурадхалнууд энэ талаар хараада абтаа.

Ювелирнэ зүйлнүүдэй, хрусталь, хибэсүүд, ангай арһаң ба арһаар оёдоһон зүйлнүүд, оёмол ба галантерейн булгайр хэрэгсэлнүүд, эрхим шанартай нооһон, хөөбэр нудаадууд, мебелиин зарим гарнитур болон эрхим шанартай шаажан сервизүүдэй розничнo сэнгүүд 25—30 процентээр дээшэлнэ. Тиихэдэ үхибүүдэй эд бараанай болон шүдэ хэхэ алтанай сэнгүүд хуушан хэмжээндээ үлөө. Түрүүшынхиеэ гэрлэгшэдэй зүүхэ алтан бэһэлигүүдые худалдан абалгын түлөөһэнэй зарим хубиень гэрлэлгын бүридхэлдэ ороходо үедэнь бусааха хэмжээн нэмээгдэхэ.

Нефтиин продуктнуудые гамтайгаар гаргашалха зорилгоор автобензинэй розничнo сэнгые литрэй 30—40 мүнгэн хүрэтэр ехэ болгохо, тэрэшэлэн хубиин хэрэглэлэй онгосын мотоорнуудай, гол мүрэнэй болон нуурай онгосонуудай, катернуудай, глиссер болон яхтануудай сэнгүүдые нэмээхэ шухала гэжэ тоологдоо.

Транспортын зүйлнүүдые түлөөһэгүйгөөр, хүнгэдхэгдэһэн гуримаар гү, али дүүрэн сэнгээрнь худалдажа абаһан Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай нэгэдэхи ба хоёрдохи группын инвалидуудта, тэрэшэлэн транспортын зүйлнүүдые түлбэригүйгөөр гү, али хүнгэдхэгдэһэн гуримаар абадаг бусад категориин инвалидуудта бензинэй нэмэлтэ түлөөһэнэй гаргашые гүрэнэй мүнгөөр харюулха гэжэ хараалагдана.

— Хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ, тэдэнэй ассортиментые үргэдхэхэ, шанарыень нарижуулан һайжаруулха, ехээр хэрэглэгдэдэг шэнэ түхэлэй эд бараа гаргалгые түргэдхэхэ хэрэгтэ сэнгүүдэй гуримай урмашуулхы үүргэ ямараар дээшэлүүлэгдэхэб?

— Эд бараанай шанар болон хэрэглэмжын бусад шэнжэнүүдһээ дулдыдана, нэн түрүүн розничнo сэнгүүд нэгэн адли бэшэ байна. Шэнэ зүйлнүүдые бүтээхын тула предприятинуудта үйлэдбэриин нэмэлтэ гаргаша хэхэ ушар үсөөн бэшэ үзэгдэдэг.

Предприятинууд иимэ гаргашануудые харюулха зэргэтэй. Тиигээгүйһөө, хүнүүдтэ хэрэгтэй продукци ехээр бүтээхэ, шанарыень һайжаруулха гэжэ оролдохогүй бшуу.

Һайн шанартай промышленна шэнэ эд бараанай саг зуурын розничнo сэнгүүдые тогтоохо гурим ехээр дэмжэгдэдэг болонхой. Энэ гурим сэнгүүдэй урмашуулхы үүргые дээшэлүүлхэ ёһотой. Энэ гуримай ёһоор, шэнэ зүйлнүүдые бүтээжэ эхилһэн түрүүшын үедэ саг зуурын розничнo сэнгүүд тэдээндэ тогтоогдодог, харин һүүлдэнь саг үргэлжын розничнo сэнгүүд хэрэглэгдэжэ эхилдэг. Саг зуурын сэнгүүдые хэрэглэхэ болзортой байһан ушар ба саг үргэлжын сэнгүүдһээ ехэ илгаагүй байһан ушар орон доторхи сэнгүүдэй юрэнхы хэмжээндэ горитой нүлөө үзүүлдэггүй.

Гэхэ зуура эдэ хэмжээнүүд предприятинуудые һонирходог болгохо байна. Юундэб гэхэдэ, сэнгүүдэй хоорондын илгаан шэнэ эд товарнуудые бүтээн гаргалгатай холбоотой гаргашануудые харюулха, тэдэнние үйлэдбэрилгэдэ сэхэ хабаададаг предприятиин хүдэлмэрилэгшэдые шагнахын тула хэрэглэгдэхэ болоно.

Розничнo сэнгүүдэй урмашуулхы үүргые ехэ болгохын тула, эрхим шанартай, шухала шэнэ шэнжэнүүдтэй, онсо зохид түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдэй, түрүүшынхиеэ бүтээгдэн гаргагдаһан үйлэдбэриин бэшэ товарнуудай туршан гаргагдаһан хэһэгүүдэй договорно сэнгүүд гэдэг хэрэглэгдэхэ ёһотой. Иимэ сэнгүүд промышленна нэгэдэлнүүдэй, СССР-эй Минторгын эмхинүүдэй хоорондын хэлсээнүүдэй үндэһөөр тогтоогдоно. Туршан гаргаһан хэһэгүүдэй хэмжээнүүд ба онсо зохид түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдэй тоо шангаар хизаарлагданхай. Тиимэһээ договорно сэнгүүдэй гуримые үргэдхэлгэ сэнгүүдэй юрэнхы хэм хэмжээндэ ехээр нүлөөлхэгүй.

Туршан гаргагдаһан түрүүшын хэһэгэй худалдагдаһанай һүүлээр, эдлэл хэрэгсэлнүүдэй розничнo сэнгүүд нимэрхүү товарнуудай сэнгүүдэй хэрэглэгдэдэг хэм хэмжээнэй зохилдуулагдан, тэдэнэй шанарые хараадуулагдан, сэн тогтоодог зургаануудаар тодорхойлогдохо.

Сэнгүүдэй бүхы хубилалтануудай тухай хэблэлдэ мэдээсэгдэдэг тушаа заримдаа дурагүйлхэһэн ушар манда ороһон зарим бэшэг дотор дурдагдана. Энээн тушаа нигэжэ ажаглаха хэрэгтэй байна гэбэл; шэнэ гү, али һайжаруулагдаһан 250 мянга гараң янзын эд товарнуудай сэнгүүдые жэл бүри баталдагбди. Тэдэ сэнгүүд прейскурантнууд дотор туңхаглагдадаг, тэрэ дары худалдаа наймаанда, промышленна предприятинуудта эд товарнуудые бүтээгшэдтэ эльгээгдэдэг юм. Худалдан абагша бүхэн тэдэ сэнгүүдые ямаршье магазинда шалгаха арга боломжотой.

Гэхэ зуура сэнгүүдэй зүбөөр тогтоогдоһон ба хэрэглэгдэһые хинаха гүрэнэй ба олонитын саг үргэлжын хиналта манда бии байдаг.

Сэнгүүдэй талаар СССР-эй гүрэнэй комитедэй гаргаһан шиидхэбэринүүд эдеэ хоолой ба промышленна гол эд товарнуудта хамаадана-гүй. Тэдэнэй розничнo сэнгүүд, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор хараалагдаһанай ёһоор, саашадаашье нэгэ хэмдээ үлэхэ байха гэжэ Н. Т. Глушков түгэсхэл дотороо хэлэбэ.

АФГАНИСТАНАЙ ШЭНЭ ТУЙЛАЛТАНУУД

ДРА. Залуу республикада болоһон толотомо хубилалтанууд үдэр бүри элихэнээр гаршалагдана. Оройной промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэнэ, газар тариалан тухай реформо ажабайдалда бэелүүлэгдэнэ, гэр байрын барилга хурдан түргэнөөр ябуулагдана, афган ажалша эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй адли эрхэтэй болонхой. Революционно засаг түрэ социально-экономическа хубилалтануудые бэелүүлнэ. Апрелиин революциин дайсадтай ажалша арадай тэмсэлэй эрхэ байдалда иимэ амжалтануудай туйлагдаһаниинь бүри үнэтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдэ үхибүүдэй нюур шарай баяртай, хүхюун — тэдэнэрэй гэр бүлынхид Афганистанай ниислэлэй болбосон түхэлтэй байшангуудай нэгэндэ гэр байра абаа.

ТАСС-ай фотохронико.

АМГАЛАН БАЙДАЛ САХИН ХАМГААЛГА—ГОЛ ЗОРИЛГО

БОНН. Германиин Компартиин Түрүүлэгшэ Г. Мис ФРГ-гэй Бундестагай депутадуудта хандалга бэшэг эльгээгээ. Амгалан тайбан, аюулгүй байдал хангалгые өөһэдынгөө ажал ябуулгада түбхын түрүүн хүтэлбэри болгохыень парламентарнарые уряалба.

«Дэлхэйн парламентнууд болон арадуудта» хандаһан, буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалаар хөөрэлдөө дары эхилхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхыень, даб дээрэхи эрилтэнүүдээр иимэ хөөрэлдөөндэ һаад ушаруулхагүй, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал зайсуулгада туһа хүргэхыень уряалһан СССР-эй Верховно Соведэй уряада ФРГ-гэй Бундестаг мүнөө хүрэтэр харюу үгөөгүй байһаар гэжэ бэшэг доторнь хэлэгдэнэ. СССР-эй амгалан үүсхэлнүүдые зүбшэн хэлсэхын тула совет парламентарнартай һанал бодолоо зүбшэлхэ хөөрэлдөөндэ ФРГ-гэй Бундестагай хабаадаа һаань, тон һайн байха һэн.

Нейтронно зэбсэг олоор бүтээхэ тухай Америкын захиргаанай һэдэлгэ, тиимэ зэбсэгые ФРГ-дэ тараан тодхохо түсэбүүд термоядерна хосоролой аюулые бүри ехэ болгоно. ФРГ-гэй газар дээрэ байһан сэрэгүүдые нейтронно бомбонуудаар зэбсэглэлгые Бундестагай эли тодоор буруушаахыень хүсэнэбди гэбэ.

Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ политика ФРГ-гэй экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ тон муу хойшолонгуудые ушаруулна, сэрэгэй ехэ гаргашанууд Баруун Европын юрын ажалшадта хүндэ хүшэр байдал тохёолдуулна гэжэ Г. Мис тусхайлан тэмдэглэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, ФРГ-гэй сэрэгэй гаргашануудые хороохо ябуулга Бундестагай хэхыень ГКП дурадхана.

США-гай засаг баригша бүлэгүүд сэрэгэй, экономическа, финансын, социальна ба политическэ асуудалнуудаар ФРГ-дэ ехэ хашалта хэнэ. Энэнь оронoй национальна бүрин сүлөөтэ байдалда аюул тохёолдуулна. Тиимэ һэдэлгэнүүдтэ Бундестагай зүгһөө эсэргүүсэлтэ хэхэнь шухала байна.

Амгалан тайбан байдал хангалга ФРГ-гэй Бундестагайшье ажал ябуулгын гол зорилго болохо ёһотой гэжэ Германиин Компартии тоолоно. Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөе бэхижүүлхэ хэрэгтэ, ажалшадай социальна эрхэнүүдые хангахын түлөө профсоюзуудай тэмсэлдэ ГКП саашадаашье хубитаяа оруулха байха,—гэжэ хандалга бэшэг дотор тэмдэглэгдэнэ.

ХЭБЛЭЛ ГЭРШЭЛНЭ

...АМПУЧИИН ...РГЭН ХҮГЖЭЛГЭ

...«Эуропео» жур...пучиин юрын үдэр...ай зурагуудтай ре...лилһон байна. АПН ...ды хороолтотойгоор ...ртажые толилно.

...чида ургаса хуряа..., түрэ найр хэнэ ...аншалтай. Пол По...илжо эхилхын ур...имэ заншалтай бай... Шуһата засаг за... үедэ хон-жэн, хүн ...оһон байһан үйлсэ... һэргээ, үхибүүдэй ... байхань харагдадаг ...ампучиин хүн зоной ...етнь 18-һаа доо... залуушуул бо... ...ютойл «бэби-бум» ...ансахан ниислэл хо... бүри 6500 үхи...рэнэ.

...н албан дахин ху...эмлээ. Дүрбэн жэ...шада бодото эд ба...алдадаг байһан аад, ...ел гэжэ националь... дахин хэрэглэдэг ... Буддын шажанай ...уд баярай оршон ... заншалта ёһоор ...гдэнэ.

... юрэ бусын үзэгдэл ... — гэжэ интелли... түлөөлэгшэдэй дун...иды үлөөшэдэй нэ...ан Чанда хэлэнэ.— ...оониень үндэһөөрнь ... ябуулгын һаяхан ... үлэсхэлэн хооһон ...арган хүгжэжэ бай... үнэншэмөөр бэшэ». ...оторхи байдалай һайжарһан дээрэһээ Кампучида наралтай туһаламжа үзүүлхэ программа декабриин 31-дэ түгэсхэгдэһэн дээрэ тоологдожо болохо гээд ЮНИСЕФ (үхибүүдтэ туһаламжа үзүүлдэг ООН-ой эмхи) хэдэн долоон хоногой саада тээ мэдүүлһэн байна.

Мүнөө оронoй хүн зоной үлэн хооһон байхаа болёошье һаань, хамаг юумые шэнээр эхилхэ хэрэгтэй. 1 миллион 300 мянган үхибүүн эхин һургуулида, 7 мянган үхибүүн дунда һургуулида, минил 700 хүн дээдэ һургуулида һурана. «Улаан кхмернүүдэй» гартаа засагаа абахынь урда тээ орон дотор хүдэлдэг 500 врачнарһаа оройдоол 50-ниинь, тэрэ тоодо нэгэ хирург ба нэгэ педиатр үлөө юм. Элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо Нут Савоян нигэжэ хэлэнэ: — «Ерэхэ жэлдэ провинци бүхэндэ нэгэ-нэгэ хирургтай, терапевттэй, фармацевттэй болохо гээшэ манай зорилго болоно». Мүнөө 700 мянган хүн зонтой Прейвенг провинцида оройдоол нэгэ врач бии.

Оронoй ямар ехээр доройтон муудаһан тухай эдэ тоонууд гэршэлнэ бшуу. Хитадай тала баридаг Пол Подой засаг захиргаанай үедэ орон дотор һүроотэй муухай үйлэ хэрэгүүдэй боложо байһан тухай фотограф Джон Брайсон нигэжэ гэршэлнэ: «Улаан кхмернүүд» һандаралгата шанга һалхин мэтээр хото городуудаар үнгэржэ, «баруун оронуудай забхай муу абари зангые, һамуу һальхай ябадалые» үгы хээ һэн.

Кондиционернүүдые эбдээд үйлсэдэ хаяһан, телевизорнүүдые, холодильнигуудые, хубсаһа угаадаг машинануудые хаа-хаанагүй хаяжа обоолһон, тосхонуудта автомобильнуудые олоорнь суглуулаад эбдэһэн байна. Түбэй баннын байшан пластикова бомбоор тэһэлэгдээ. Һургуулинууд хаагдаһан, харин национальна библиотекын номууд городой паркда хаягдаһан байна. Тэдэнние галдаһанай хэрэггүй байгаа, юуб гэбэл, тропическа бороо удаан хүлеэлгэнгүй ороходоо, номуудые тэрэ дарыдань һалгаажархёо һэн. Будда бурханай дүрсэнүүд үй бута сохигдоо, Зайн галай шэжэм утаһанууд, телефоной линнинүүд таһара удара татагдаа. Больницануудай оронууд, рентген аппаратура, операционно стол газаа хаягдажа жэбэрээ. Мүнөөнэй медицинэ хорёо һэн. Эртэ урдандаа арадай хэрэглэгдэдэг байһан аргаар эмшэлхэ гэһэн заабари үгтэһэн байгаа. Гэдэһэ доторой үбшэн, уушханай ханяадан мэтын үбшэнгүүдтэ нэрбэгдэжэ, хүн зон олоороо хосорон һалаа һэн. Кампучиин хүн зоной 80 процентнь хумхаа үбшөөр үбдэһэн байна гэжэ Пол Пот 1976 ондо мэдэрһэн. «Бидэ хуушан ногоое галдаха ёһотойбди, һүүлдэ хэнзэ ногоон ургаха» гээд хуулита номнол уряалдаг байһан юм.

(«Эуропео» — АПН).

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ПАРЛАМЕНТЫН ДООДО ПАЛАТЫН ХУУЛИИН ПРОЕКТ

ДЕЛИ. Индиин парламентын доодо палата «Ойл Индиа лимитед», «Ассам ойл компани» гэдэг гадаадын компанинуудые гүрэнэй мэдэлдэ сүм оруулха тухай хуулиин проектые баталба. Нефтиин, химическэ промышленностиин ба үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгын министр П. Ч. Сетхиин мэдүүлһэнэй ёһоор, орон доторхи бүхы нефть гарган абалгын хэрэг саашадаа гүрэнэй зүгһөө хинагдадаг болохонь.

Нефтиин промышленностиие гүрэнэй зүгһөө хиналга — Индиин экономикын гол һалбаринуудтахи гүрэнэй секторэй хүсэ нүлөөе бэхижүүлгын талаар урагшаа дабшаһан горитой ябуулга болоно. Хэрбээ Индидэ 50-яад онуудай эхеэр гүрэнэй мэдэлэй табан предприяти байһан аад, харин мүнөө орон дотор 160 миллиард рупий капиталтай гүрэнэй 300 шахуу промышленна үйлэдбэри амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ байдаг. Нүүрһэ, газ, нефть гарган абадаг, булад ба шэрэм шудхадаг, машина бүтээдэг. эрдэм болон техникын талаар шэнжэлгэнүүдые хэдэг үйлэдбэринүүд гүрэнэй сектортэ элсүүлэгдэнхэй. Энэнь тон үгытэй зоной социально-экономическа гээгдэлгые усадхаха, арад зоной байдал һайжаруулха хэрэгтэ гол үүргэ дүүргэнэ. Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдаһан промышленна предприятинууд гүрэнэй секторэй үндэһэ һуури болодогынь мэдээжэ.

Экономикодохи гүрэнэй хүсэл нүлөөнэй бэхижэлгэ баруун тээхи гүрэнүүдэй зүгһөө хоролхохо ябадал үүсхэнэ. Индиие монополинуудай түүхэй эдэй хабсаргалта болгохо, баруун тээхи компаниинуудай дура зоргоороо ээрхэдэг байһан байдал үлөөхые хүсэнэ.

Нүгөө талаһаань абажа харабал, гүрэнэй секторэй экономическа үүргын ехэ болоһые Индиин демократическэ олониитэ бүрин дэмжэнэ. «Нефтиин компанинуудай гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаһые имагтал һайшаахаар байна. Юундэб гэхэдэ, энэ хэмжээ ябуулга үмсын үйлэдбэриин эзэдэй зүгһөө элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые гамгүйгөөр гарган ашаглаха ябадал зайсуулха арга олгоно», — гэжэ мэдээжэ публицист С. Мукерджи ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

ЛИВАНАЙ БА ПАЛЕСТИНЫН АРАДУУДЫЕ ДЭМЖЭНЭ

БЕЙРУТ. Израилиин һаяын зэрлиг түримхэй добтолгоһоо хохидогшо Ливанай ба Палестинын арадуудтай һанал нэгэтэдэй уласхоорондын конференци Ливанай ниислэлдэ нээгдээ. Европын, Азиин, Африкын ба Латиин Америкын оронуудай 200 шахуу делегаци, тэрэ тоодо совет делегаци, уласхоорондын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд эндэ сугларба.

Мүнөөнэй уулзалгада хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые дамжуулһан совет олониитын делегациин толгойлогшын мэдүүлгые хуралдаанда хабаадагшад тон ехэ баяртайгаар угтаа. Энэ уулзалга Ливанай ба Палестинын арадуудые, Дүтын Зүүн зүгтэ бата бэхи эб найрамдал туйлахын түлөө тэмсэжэ байгаа бүхы араб арадуудай үнэн зүб хэрэгые дэмжэдэг түрүү үзэл бодолтой, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй нэгэдэлые бүри нягта болгохо юм.

ХААНА, ЮУН БОЛОНОБ

ПРОФСОЮЗУУДАЙ УРЯАГААР

КОПЕНГАГЕН. Хүдэлмэригүйдэлгэтэй тэмсэхэ нийтэ демократическа хоёр неделиин кампани профсоюзна 60 эмхиин уряагаар Данида эхилэнхэй. Бүхы орон дотор митингнүүд, суглаанууд, жагсаалнууд болоно. Капиталис оронуудтахи эгээн түбэгтэй асуудалнуудай нэгэндэ—хүдэлмэригүйдэлгэдэ олониитын анхарал хандуулха зорилготой. Хуулита мэдээнүүдэй ёһоор, мүнөө Данида 250 мянган хүн ажалгүй байна. Саг зуура ажалгүй бологшод энэ тоодо ороногүй.

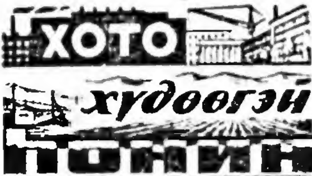
Г. ШМИДТ РИМДЭ

РИМ. ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт албанай хэрэгээр эндэ ерэбэ. Тэрэниие гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Д. Геншер, финансын министр Г. Матхефер удэшэжэ ерэлсээ. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхохо тухай НАТО-гай шиидхэбэри тушаа хоёр оронoй правительствануудай баримталха хараа бодол Италиин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Дж. Спадолинтой, Италиин правительствын бусад гэшүүдтэй хөөрэлдөөнүүдэй үеэр харагдаха гээд багсаагдана.

Тэрэшэлэн экономикодо хабаатай олохон асуудал хөөрэлдөөнүүдэй зүблэхэ зүйлдэ бии ха.

Ш. КЛИБИИН УРЯА

ТУНИС. Араб оронуудай Лигиин генеральна секретарь Ш. Клиби Израиль тушаа экономическа хорилто хэхэ гэһэн шиидхэбэри наринаар сахихые уряална. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадаһан Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэрэ нигэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ: Израиль тушаа хорилтые һулаpуулха һэдэлгэ алишье оронуудай гаргаа һаань, тэдэнэй экономикодо хохидол ушарха болоно. Юундэб гэхэдэ—тиигэ һаань — тэдэнэй компаниинууд араб оронуудтай контрактнуудые баталжа шадахаяа болихо бшуу.



hУРГУУЛИ ҮРГЭДХЭГДЭХЭНЬ

Таксимо тосхондо дунда hургуулиин нээгдэhээр эгсэ жэл үнгэрөө. hууринай дундахана ербын бодоhон энэ байшан үзэмжэтэй зохидоор харагдадаг юм. Нёдондо эндэ 70 хүн hурадаг байhан haa, мүнөө hурагшадай тоо 400-дэ хүрэбэ.

hургуулиин хоёрдохи корпус мүнөө баригдажа байнхай. 670-дахи барилга-хабсаралгын поездын модошо дархашуулай бригада, гэр доторой хүдэлмэри хэжэ, Октябриин hайндэрэй үеэр энэ корпус ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана.

— Мүнөө hургуулидамнай 7 кабинет хүдэлдэг haa, hаяар 12 болохонь. Тэрэ тоодо барилгын кабинет нээгдэхэ. БАМ-ай барилгашадай үхибүүд барилга тухай дэлгэрэнгы мэдээсэтэй болохо бшуу, — гэжэ hургуулиин директор Е. Д. Содномова хөөрөө hэн.

А. ЦЫРЕНОВ.
Баунтын район.

Эрхимүүдэй тоодо

Хүүгэдэй ясли, саадуудые эрхим hайнаар, гоё hайханаар шэмэглэн, багашуулай наадаха, сэнгэхэдэ таарюу эрхэ байдал хангаха зорилготой тусхай конкурс районой арадай гэгээрэлэй таhагай хүдэлмэрилэгшэд соносхоhон байна. Сентябрь hарын hүүл багаар дүнгүүдынь согсологдожо, илагшад тодорулагдаха юм.

Мүнөөнэй байдалаар абаад харахада, Шарелдайн яслисад (даагшань Г. М. Максимова), Суулгын, Подлопаткын, Түгнын хүүгэдэй саадууд (даагшанарынь А. И. Леонова, А. П. Бутина, Г. М. Михайлова) газаа, досоошье талаhаа үзэмжэтэй зохидоор шэмэглэгдэнхэй гэжэ обёормоор. Байра байдалай hайн байхада үхибүүдтэ хэды аятайб! Эдэ нэрлэгдэhэн хүүгэдэй эмхи зургаануудай коллективүүд ногоорулгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг, үхибүүдые байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлдэг юм.

В. ХУДАЕВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

ЭДИР МОРЯГУУДАЙ ЭДЭБХИ

«Варяг» гэhэн эдир морягуудай клуб Таловкын дунда hургуулида байгуулагдаhаар үнинэй юм. Клубай гэшүүд нёдондо Сахалин ошожо, «Бурядай пионер» гэhэн теплоходой экипажтай танилсаа.

hая эндэ hонирхолтой ушар болобо гэхэдэ, энэ клубые Вдалимир Фёдоровой нэрэмжэтэ болгохо гэhэн шиидхэбэри абтаа бшуу. Федоров тус hургуули дүүргээд, Далайн Сэрэгэй Флодто алба хэхээр мордоhон юм. Тиин нангин уялгаяа дүүргэжэ байха үедөө наhанhаа нүгшэhэн байна. Комсомолец Федоровой нэрэ «Варягай» тусхай дэбтэр соо бэшэгдэнхэй.

Уданшьегүй Вл. Фёдоровтой суг алба хэhэн 15 моряк III рангын капитан В. В. Хороших түрүүтэй эдиршүүдтэ айлшалан ерээ hэн. Кораблиин ахамад старшина Алексей Шкедов нүхэр тухайгаа хөөрэжэ, далайн-сэрэгэй туг, уhан дорохи онгосын макет үхибүүдтэ бэлэг болгон барюулhан байна. Эдэниие хамтаруулжа, музей байгуулха гэжэ эдир морягууд шиидээ hэн. Энэ хэрэгтэнь Вл. Фёдоровой эхэ Клавдия Сафроновна Фёдорова туhалалсаа.

Тиин музейдэ материал суглуулхадаа, анхандаа Далайн Сэрэгэй Флодто алба хэhэн ветерануудтай уулзаhан байна. Хуушанай морягууд, аяар 50 хүн эндэ ажаhуудаг гэжэ элирүүлэгдээ.

Н. ТЕСЛЕНКО.
Прибайкалиин район.



БАЙГАЛАЙ БУУРАЛ ЗҮРГЭНҮҮДЭЭР

Ойн харуулшадhаа ондоо хүнэй хүлэй гэшхээгүй гүн тайгатай, дура зоргондоо долгидоо шэдэлhэн дошхон голнуудтай газар Байгал дээрэ бии юм. Энэ хадаа Баргажанай заповедник гээшэ. Шанга hалхинай үлеэхэдэ, шэлбэhэтэ ой ногоон хүхэ долгёор мушхаран шууядаг. Үльгэр түүжын орон байна даа—далай шадархи хизаар. Хэдэн зуугаад модоной газарта нэгэшье hуурин үгы—шэхэ дүлии. Хайшааш хара —тайга... Заповедниэй түб Давша тосхон уруу гансал далайгаар тамаран хүрэхөөр, үгышье haa, зэрлиг ангуудай зүргөөр зүдхэмөөр ааб даа.

Баргажанай заповедник хада тайгын 250 мянган гектар талмайе эзэлдэг. 40 гаран элдэб түрэлэй ан амитад, гол түлэб hүн тэжээлтэд, 250 янзын шубуул эндэ ажамидардаг.

Эндэхи газарай шэмэ шүүhые бэедээ шэнгээн, наран өөдэ үндыhэн ургамалай олонхинь ондоо хаанашье ушардаггүй байха юм. Үндэр хаданууд дээрэ тогтоhон нуурнууд алыын нугануудай үнгэтэ ногоогоор хүбөөлэгдэнхэй. Нэгэ бага доошоо, 1500 метрэй үндэртэ хуша, шэнэhэн мододой зай захагүй hубарян, саашаа жэжэхэн. «газараар hолжорhон» хушын түглэ нэбшынэ, үсөөн хуhад уян сагаан бэеэрээ найгалзан зогсоно.

Жараад жэлэй саада тээ энэ заповедник байгуулагдаhан түүхэтэй. Үнэтэй, сэнтэй, хөөбэри зөөлэн арhатай булганай үндэhөөрөө таhаран хосорхын туйлда хүрөөд байхада, байгаалида дуратайшуул, эрдэмтэд хоморой шухаг энэ амитание олошоруулха гэhэн орёо зорилго түсэд бэелүүлhэн юм. Булга үсхэбэрилжэ, урдынь тоодо хүргэхэ гээшые бүтэхэгүй хэрэг гэжэ тоолодог хүнүүд олон hэн ааб даа.

Мүнөө байгаалиин баялиг арьбадхагшад хилэн хара зүhэтэй булганай олоор ажамидархын тула бүхы оролдолгоёо гаргажа, Байгалай үмэнэхи заповедниэй омогорхол болоhон амитание харууhалха, харгалзаха гээшые түбхын түрүүндэ хараадаа абана. Тоо тооборинь бүридхэгдэжэ, хинан сахилта доро байхаhаа гадна орной тойронхи тайга руу таraагдан табигдадаг гээшэ. Давша тосхондо заповедниэй гол hуури түбхинэhэн гэжэ мэдээжэ. Байрын гэрнүүдhээ гадна теплоэлектростанци, эрдэм-шэнжэлгын станци, конторо баригданхай, музей байгуулагданхай. Музей соонь элдэб ангуудай, янза бүриин шубуудай айбала дүрсэ табигданхай. Ниидэжэ ябаhан шубуудай, шандага намнаhан булганай дүрсые хаража болоно.

Партиин правительствын саг соогоо хараалhан хэмжээ ябуулга бодотоор бэелүүлэгдэжэ, булганай үдэсэ эрид hайжараа. Республикымнай районуудай, мүн бусадшье область, хизаарнуудай хада тайгада табигдаhан энэ амитанай нютагай сагай уларилда дадан таараhаниинь hайшаалтай.

Уран зохёолшо Л. Н. Шинкарев «Сибирь» гэhэн ном соогоо hонирхомоор баримта дурдана. Нью-Йорк хотын гудамжаар ябахадань, нэгэ магазинай витринэ соо хара булганай арhанууд үлгөөтэй байба ха. Эрхүүгэй арhанай баазада эгээл нимэ эд бараа хараа бэлэйб гэжэ бодохотойгоо сасуу, магазинай эзэнтэй хөөрэлдэбэ. Тэрэнь гоё hайханиие наринаар ойлгодог хүн байнат гэжэ худалдан абагшаяа магтаад, Монреаль хотодо нимэ арhаар оёгдоhон даха 80 мянган доллароор худалдагдаа hэн гэжэ хөөрэбэ. Юуб гэхэдэ, энэ Баргажанай булган ха юм гээд тэрэ нэмэзhэн байна.

Давша тосходо ебля шэмээгүй. Тёсоор баригдаhан гэрнүүд гурбан тээhээ ташалангаар хабшагдаhан мэтэ, хойно хойноhоо жагсан лабхайна. Эндэhээ Кабанья голоор хойто зүгые баримталан мордобобди. Ямар нэгэн бүглүү шэдхэ соо хоргодоод, булгатай ушардаг haa... Ёhотойл hайндэр, уулзалгын баяр болохол hэн бэзэ.

Заповедниэй хойто захада хоёр модон гэр харагдаба. Эндэ бидэ лесник Л. А. Голубцовтой уулзабабди. Нара hалхинда хүрилhэн шарайтай, набтаршаг бүхэриг бэетэй, хүнгэн хүдэлсэтэй хүн. Олон тоото аяншалгануудай үедэ хуминижа уршыhан сабхи угланхай, богонихон хүүртигтэй, толгойдонь лётчигуудай үмдэдэг хасабша малгай.

Сэбэр, сүлөө газар. Баруун тээ, шулуулиг ташалуур дээрэ хүсэтэ үндэhөөрөө газарhаа бажуулдаhан модон тайрагданхай харагдана. Дээдэ зүүртэнь эрэлхэг зоримгой шарайтай хүнэй дүрэ hиилэгдэнхэй. Энэ hүлдэ хүрэг далайhаа үлеэhэн шуургата hалхиие тогтоохо гэhэн удхатай ха. «Умный, Умный!» —гээд Лев Алексеевичэй дуудахадань, гэлигэр нюргатай морин гүйгөөд ерэнэ. Шабын түмэрөөр бүхэлэгдэhэн хаалтын саана 4 ангууша нохой собхоролдоно. Томо харынь hүүл сахаригтанхай, нюдэниинь соо харахые hэдэhэндэл, хадхууртай.

— Булга барихадаа шуумар юм. Нёдондо зургаае баряа hэн, —гэнэ эзэниинь.

— Булга хамгаалха гэhэн зорилготой заповедниэтэ агнажа болохо юм аал? —гэжэ гайхалсан асуубабди.

— Үбэлдөө заповедникhээ саашаа гаража, даалгагдаhан участогтаа агнадагби. —гэжэ Лев Алексеевич харюусана.

Гэрэй эзэн эхэнэр Ирина Дмитриевна Байгал шадархи байгаалиин хэшэгүүдээр хүндэлжэл мэдэбэ даа: сонгооhон омоли, хадари, зэбгэ, hэлбэрүүhэн, мангирай амтатай халяар, баабгайн бэрсологдоhон мяхан... Нёдондо Лев Алексеевич тайгын эзэнтэй нюур нюураараа уулзаал. Яахашье аргаяа оложо ядаад, буулажархёо hэн. Баабгайнууд олон. Үсэгэлдэр энээгүүр нэгэн маяашалжа, нохойнуудай хусалдаан таhалдаагүй.

hанаад үзэхэдэ, ойн харуулшадай ажабайдал бэрхэтэйшье, аюултайшье ааб даа. Бордоhон, саhа шуурган хүрылха, мүлыhэн хуягаа үмдэhэн Байгал тэсэшэгүй, янгинама хүйтэнhөө ёлохо...

Волго шадарhаа нишэ нүүжэ ерэhэн хүнүүд шэрүүн энэ хизаарта дурлаа гээшэл. Үхибүүдынь томонууд. Басаганиинь институтда hурана, загаhанай ажамидарал шэнжэлдэг ихтиолог мэргэжэлтэй болохо юм. Хүбүүниинь дунда hургуули hаяар дүүргэжэ, мүн лэ түрэл нуурайнгаа баялигые хамгаалха мэргэжэлтэй болохо хүсэлтэй.

Үглөөдэр ёhотойл булгата тайгые харуулхаб гэжэ Лев Алексеевич маанадые найдуулба.

В. АЛЕШКА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Гүн тайгын оёорто жэрылдэhэн гэрнүүд. 2. Байгалые «номгоруулха» шэдитэй hүлдэ хүрэг.

Авторай фото.

(Үргэлжэлэл. Эхининь сентябриин 1-нэй, 3-най, 9-нэй, 11-нэй номернуудта).

ДЭЭДЭ hУРГУУЛИ[…] ОРОХЫЕТНАЙ УРИНАБ[…]

Оронойминай дээдэ hургуулинуудта хэшээлнүүд […] шье, олонхинь шалгалтын комиссинууд хүдэлмэр[…] гэлжэлүүлhээр. Ажалhаа таhалгаряагүйгөөр hураха б[…] отделениин шагнагшадые энэ жэлhээ эхилээд олон[…] болобо. СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай[…] рэй нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. КРАСНОВОЙ энээн […] рөөе уншагшадай анхаралда дурадханабди.

1969 ондо дээдэ hургуулинуудай дэргэдэ бэлэдхэлэй отделенинүүд нээгдэжэ, түргэн саг соо олондо мэдээжэ болоо hэн. Ажабайдалай hургуули гараhан, үзэл сурталай ба ажалай дүршэлтэй болоhон, өөрынгөө дуратай мэргэжэлые зүбөөр шэлэжэ абаhан хүнүүдэй дээдэ hургуулида орохо хэрэгтэ эдэ отделенинүүд ехэхэн туhа хүргөө бшуу. Манай ороной 667 дээдэ hургуулида бэлэдхэлэй отделенинүүд байгуулагданхай юм. hүүлэй жэлнүүдтэ залуу хүдэлмэришэд, полидо ба фермэдэ ажалладаг хүнүүд, Совет Армиин албанhaa бусагшад, hургуули дүүргэhэн миллион шахуу залуушуул студентнүүд болонхой.

Гэхэтэй хамта бэлэдхэлэй отделенинүүдтэ шагнагшадые гулидхаха хэрэг, мүн дээдэ hургуулиин hуралсалай гурим саашадаа hайжаруулагдаха ёhотой.

Тиигээд залуу хүдэлмэришэдэй урда институдай үүдэнүүдые үргэнөөр нээхэ ёhотой болонобди. Энэ зорилгоор СССР-эй Дээдэ бол[…] дунда hургуулинуу[…] стерство институдта […] хала гуримда шэнэ […] нэмэбэ.

Энээнhээ урда […] нагшад хүдэлэнгүй[…] радаг байгаа. Харин […] үедэ үдэшын ба за[…] салай формонууд […] хэрэглэгдэхэ болоо[…] байгша hуралсалай […] эдэ шагнагшадай […] гэ хубинь хэшээлэ[…] риhөө таhалгаряагүй[…] гэргэхэ юм.

Урдандаа бэлэдхэ[…] лени дүүргэhэн хүн[…] hургуулинуудта име[…] hурадаг байгаа. Хари[…] эдэ отделенинүүдые […] риhөө таhалгаряагүй[…] гэгшэд саашадаа h[…] өөрынгөө дураар үд[…] шын, заочно hура[…] лэхэ аргатай болобо.

Энээнэй ашаар зал[…] мэришэдэй дээдэ […] нуудта орохо арга […] нууд бүри нэмэбэ […]

ГАИ-гай экран

Үнгэрhэн долоон хоногто республикын харгынуудта 18 гэнэ усал болобо. Эдэнэй юhэниинь ябаган хүнүүдэй зэмээр, зургааниинь автомашинануудай мүргэлдэhэн ушарhаа, гурбаниинь машинаяа хүмэрюулhэнhээ тохёолдоо. Ехэнхидээ hогтуугаар машина жолоодожо ябагшад эндэ гэмтэй. Энэ бүгэдэhөө уламжалан 4 хүн наhа бараа, 15 хүн гэмэлтээ.

Харгын патрульна албанай инспекторнүүд 66 hогтуу жолоошониие баряа. Эдэнэй тоодо «Байкалрыбводой», 6-дахи hүүдэл-оньhожоруулагдамал колонныи, хэлхээ холбооной автобазын жолоошод А. Ацапкин, И. Доржиев, авиазаводой цехэй начальник Г. Дервоедов, 1-дэхи ГАП-ай жолоошон С. Беломестных гэгшэдые[…] тай. ГАИ-гай тусха[…] си дээрэ харгын д[…] загайруулhан эдэ […] хэрэг харагдаха.

Локомотив-вагон[…] гын заводой слесарь […] ников сентябриин 9[…] ри хээ. Добролюбов[…] жэтэ үйлсөөр мото[…] харайлгажа ябатара[…] ников харгын зүүн […] гараад, «Жигули» […] мүргөө юм. Мотоц[…] лоошон, пассаж[…] хүндөөр гэмэлтээ.

Ябагашуулай ду[…] гын дүрим хазага[…] мүн лэ олон. Жэ[…] Ю. Сопов тэгшэ х[…] газарта харгы хүн[…] ража ябаhаар, авто[…] да дайрууулжа, бо[…] оробо. Новоселен[…] хонhoo Хяагта ошо[…] гыгаар мотороллер […] жо ябаhан А. Тимоф[…] авари хэhэн байна […] ры тэрэ больницад[…] шагдаа.

Н. СЕМ[…]

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ФУТБОЛ

Эршэ, зориг хэрэгтэй

Республикымнай нэрэ солые Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй «Локомотивай» футболистнуудай хамгаалжа эхилhэн сагые манай газетын уншагшад hайн мэдэнэ ёhотой. Тус командын футболистнууд түрүүшын жэлнүүдтэ яhала hайн үрэ дүн харуулжа эхилээ бэлэй. Харин мүнөө...

Юундэ «Локомотивай» футболистнууд ахир муугаар наададаг болоо гээшэб гэhэн асуудал уншагшадай зүгhөө тон зүб табигдана.

Энэ асуудал республикын бүхы ажалшадые hонирхуулха ёhоороо hонирхуулна гээшэ. Мүнөө жэл СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг командануудые бүридхэлгын гуримда ехэ хубилалта болоо hэн шуу. Тэрэ гэхэhээ уламжалан, Улаан-Үдын «Локомотивай» командада hайнаар наададаг гэлсүүлhэн Виктор Пугач, Александр Калашников, бусад шадамар бэрхэ футболистнууд haйнгаа хэмжээгээр наадаха эрхээ хаhагдаа бэлэй. Зүгөөр эдэнэрэй орондо залуу бэлэдхэлгүй футболистнуудые командадаа абаха баатай бологдоо hэн. Тиихэдэ командын гол футболистнууд боложо үрдиhэн Сергей Тутаев, Владислав Атутов гэгшэд hүүлэй үедэ хүндөөр гэмэлтэжэ, хэдэн нааданда хабааданагүй. Иигээд ерэхэдээ, «Локомотивта» шадамар бэрхээр наадамаар футболистнууд гэхэдэ, командын капитан Валерий Михнов, аха дүү Кокоринтон лэ үлөөха юм. Эдэнэр лэ уулзалга бүхэндэ шадаха зэргээрээ хамгаалга, добтолго хэжэ, заримдаа hайн наада харуулжа, стадиондо сугларагшадаа баясуулна. Зүгөөр эдэнэртэл адли хурдан солёоноор, зурхэтэйгөөр наадажа шадаха футболист командын залуушуулай дунда хомор. Богонёор хэлэхэдэ, эндэhээл уламжалан «Локомотив» команда байгша ондо hанаhанда хүрэжэ нааданагүй гээшэ. Тиихэдэ hүүлэй үедэ командын ахалагша тренер В. М. Зубаревич үбшэлэнхэй. Тиибэ ябашье haa, «Локомотив» команда hайн талаяа харуулха, республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалжа байhанаа мартаха зэргэгүй. Владимир Шолхоев, Евгений Соловьёв, Игорь Черных, Сергей Ладогин гэгшэд hаянай ульгам бэрхээр наададаг боложо ябана. Эдэнэр лэ саашадаа өөhэдынгөө шадабари, техникые мүлижэ шадабал, hайн футболистнууд боломоор ха гэжэ hанагдана. Жэшээнь, Тюмениин «Факелтай» ээлжээтэ уулзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэhэн манай футболистнууд айлшадаа 2:1 тоотойгоор илажа гараба. Эндэ Игорь Черных, гэгшын добтолгын эхи татажа ороходонь, айлшадай хамгаалагшадай нэгэниинь буруугаар наадажа, ворота руугаа 11 метрэй ялын бүмбэгэ сохюулха баатай болоо. Михаил Пастухов мэргээр сохижо, тоо нээбэ. Хоёрдохи бүмбэгэ Евгений Соловьев айлшадай ворота руу оруулжа, командадаа шухала хоёр очко асараа.

Мүнөөдэр «Локомотивай» футболистнууд ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэхэнь. Манайда айлшаар мүрысөөндэ түрүү hууринуудай нэгые эзэлжэ ябаhан Омскын «Иртыш» команда ерэнхэй.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» сентябриин 12-то үнгэргэгдэhэн 37-дохи тираж.

«49-hөө 6-еынь тааха»: 6—дзюдогоор барилдаан, 8—велоспорт трек, 11—волейбол, 27—hур харбалга, 38—акробатика, 41 — самбо.

«36-haa 5-еынь тааха»: 2—биатлон, 3—бобслей, 19 —саныи урилдаан, 23 — санаар hүрэлгэ ба хоёр зүйлэй мүрысөөн, 28 —мэргэн буудалга.

ГРУЗИИН ШАТАРША БАСАГАДАЙ ГАЙХАМШАГ АМЖАЛТА

Эхэнэрнүүдэй дунда шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд Грузида үнгэргэгдэдэг заншалтай болонхой. Энэ ушар 20 гаран жэлэй урда тээ эхилhэн юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо тус республикын басагад эхэнэрнүүдэй дунда шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ заабол хабаадалсадаг байна. Мүнөө дэлхэйн чемпионка Майя Чибурданидзе нютагайнгаа шатаршан Нана Александриятай наадана. Эдэнэр 16 парти наадаха. Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргээ хамгаалхын тула Чибурданидзе, ядахын сагта, тэнсэхэ зэргэтэй. Харин Александрия заабол илалта туйлаха ёhотой бшуу.

Хүбүүдэйшье мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа, тэдэниие ядамаггүйгөөр шүүжэрхинэ гэжэ 50-яад онуудай hүүл багта Грузиин Зугдиди гэжэ багахан хотодо ажаhуудаг басаган тухай хэлсэжэ эхилээ hэн. Латвиин суглуулагдамал командын тренер боложо, эдиршүүлэй дунда ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдэй нэгэндэ ерэхэдээ, Нона Гаприндашвилитай (энэ басагые тиигэжэл нэрлэдэг байгаа) түрүүшынхеэ уулзаа hэм. Нааданайнь арга онол намайе гайхуулба. Хэрбээ урдандаа эхэнэрнүүдэй партинуудта гол түлэб ара талаар тэмсэлэй болодог, тэдэнэй хамгаалалтадаа гол анхаралаа хандуулдаг, удаан саг соо тэсэмгэйгээр хүлеэhэнэй удаа аятай зохид сагай тохёолдоходо, сохилто хэдэг байгаа гээшэ haань, харин Нона түрүүшын ябадалhaa эршэмтэйгээр добтолжо, эдэбхитэйгээр, бодоёо алдахаhaa айнгүй наададаг байба. Али бүхы аргаар үүсхэл эдэбхиеэ гартаа абаха гээшэ тэрэнэй уряа байгаа. 1961 ондо тэрэ дэлхэйн чемпионка Елизавета Быковатай уулзахын тула мүрысөөндэ хабаадажа эхилбэ. Дүршэл ехэтэй, мэргэжэл шадабаритай шатаршадта орходоо, Гаприндашвили наhаараашье залуу, дүй дүршэлөөршье бага. hураг суудаа гараагүй байгаа бшуу. Мүрысөөнэй эхин хүлеэгдээгүй байба. Түрүүшын нааданануудта нютагайнгаа басагадтай уулзахадаа, Нона партинуудые хойно хойноhоонь шүүгээ hэн. Тиихэдэ грузин шатарша басагад түрүү hууринда гарахын түлөө гол тэмсэлшэд байгаа. Нона бэлэхэнээр түрүү hуури эзэлээд, хойто жэлынь дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй нааданда хабаадахадаа, илалта туйлаба. Эдэ наадануудта тэрэ нэгэшье партида шүүгдэбэгүй.

Гаприндашвили грузин басагадта ёhотойл жэшээ харуулаа hэн. Тбилисиин шатарай ордон хадаа бэлигтэй бэрхэ олон басагадай урган гараhан гуламта болоhон юм. Тэндэ түрүүшынхеэ ошоходоо, Нонатой яhала hайн танил байгаа hэм. Исландида болоhон уласхоорондын мүрысөөндэ шанга тэмсэлэй эсэстэ тэрэниие арай шамай гэжэ шүүгээ бэлэйб. Энэ илалта тухайдаа омогорхонгүй хэлэжэ шадахагүй байнаб. Ушарынь юуб гэхэдэ, Гаприндашвилитай хюлгын саана наадаhан үсөөхэн лэ эршүүл илалтаараа омогорходог юм. Нэгэтэ Тбилисидэ ошоходоо, Грузида шатар наадые хүгжөөлгэдэ айхабтар ехэ юумэ хэhэн тренер Вахтанг Карселадзитай уулзабаб. Грузиин бэлигтэй бэрхэ бүхы шатаршад—минии сасуутан—Вахтанг Карселадзиин hурагшад болоно. hаяар Нона Гаприндашвилитай наадаха арга хабатай басаган hурагшадаймни дунда бии гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ, хажуудань байhан хүнүүд этигэжэ ядангяар, энеэлдэhэншье байха. Уласхоорондын ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ грузин шатарша басагадай гайхамшаг илалтануудые туйлахадань, Карселадзе эдэнэй амжалтын үндэhэ hуури табина ха гэжэ ходо ходо бодомжолдогби.

1964 ондо ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ Карселадзиин хоёр hурагшад уулзаба. Тиихэдэ Нана Александрия hаял хада 15 наhатай боложо ябаа. Эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, хюлгын саана hууходаа, абьяас ехэтэйгээр наададаг байhаараа шатаршадай дура татаа hэн. Энэ мүрысөөндэ Нана удаан саг соо түрүү hуури эзэлжэ ябабашье, эдир залуу байhанhaa алдуу гаргажа бүдэрхэдөө, харууhан урэ дүнгүүдээ халта муудхааhан юм. Гэбэшье энэнь тэрэнэй наадаар урмашаха ябадалда муу нүлөө үзүүлээгүй бэлэй. Нана бодомжотой hайнаар наадаhан байгаа. Энэ мүрысөөндэ газетэнүүд болон журналнуудай редакцинууд зохёохы амжалта туйлалтануудай түлөө хэдэн шан тогтоогоо hэн. Иимэ шангуудай нэгэн — партинуудай түгэсхэлые hайнаар наададаг байhанай түлөө шан—Александрияда барюулагдаhан юм.

Вахтанг Карселадзиин хүсэлэнгэй бэелтэр 11 жэл үнгэрбэ. Дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ Нона Гаприндашвили болон Нана Александрия уулзаба. Эндэ дүршэл ехэтэй Нона илаа hэн.

Грузида эхэнэрнүүдэй дунда мүрысөөнүүдые ходо ходо үнгэргэдэг дээрэhээнь республикын шатарша басагад амжалта туйлана гэхэдэ алдуу болохогүй. Мүрысөөн бүхэндэ шахуу шэнэ нэрэнүүд тодорно.

Уданшьегүй Майя Чибурданидзе олоной дундаhaa тодорон гараба. Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө hаяар наадажа эхилхэ арга хабатай басаган тухай гроссмейстер Эдуард Гуфельдын долоон жэлэй урда тээ магтан хөөрэhые мартагшагүйб. Тиихэдэ би тэрэниие мүртэй өөдэ абаагүй hэм. Ушарынь юуб гэхэдэ, Нонын мэргэжэл шадабари, оюун бэлиг дабагдашагүй шэнгэзр hанагдадаг байаа. Үшөө тиихэдэ Нана Александрия алдар солынгоо орьёлдо гаража ябаба. Гэбэшье 1974 ондо СССР-эй ба Югославиин суглуулагдамал командануудай нүхэд ёhоной уулзалгада Чибурданидзиин наадаhан парти Гуфельдын хэлэhэн үгэнүүдые ухаандамни дахинаа hэргээбэ. Шатарай теоридо мэдээжэ ябадалнуудые хэхээр газарта Майя тад ондоогоор наадаhан юм. Тэд тэрэ алдуу эндүү гаргаагүй. Майя hураггүй булюу байдалтай боложо, Власта Калхбренерые шүүгээ hэн. Тиихэдэ оройдоол 11-тэй боложо ябаhан басаган Грузида үшөө нэгэ бэлигтэй бэрхэ шатаршанай урган гаража байhые гэршэлhэн юм. Хоёр жэл үнгэрхэдэ, Чибурданидзе мастер болобо. Эхэнэрнүүдэй дунда хэншье 13-тайдаа мастер болоогүй. Үшөө нэгэ шэнэ илалта. Орёо шанга тэмсэлдэ Майя Чибурданидзе басагадай дундаhaa Советскэ Союзай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөндэ дахин тула зоно […] мүрысөөнүүдтэ илаа […]

16 жэлэй турша со[…] хэйн чемпионка ябаh[…] риндашвили — Чибур[…] хоёр 1978 ондо П[…] уулзаhан юм. Эхэнэр[…] рай нэрэ хүндые дэ[…] hэн ушар урда тээ[…] лобо. Америкын Лонг-[…] жэ хотодо үнгэргэгдэ[…] хоорондын мүрысөөнд[…] дахадаа, Нона Гапри[…] ли 48 эршүүлэй дунд[…] гэдэхи дүрбэдэхи hуури[…] хубаалдаа hэн. Гэбэш[…] бурданидзитай наа[…] шүүгдэжэ, хоёрдохи […] гарашоо бэлэй.

Энэ жэлдэ дэлхэйн […] ной нэрэ зэргэдэ х[…] түлөө мүрысөөндэ […] эрхэ олохо түгэсхэлэ[…] най урда тээ зоно[…] рондын хоёр мүрысө[…] гэгдэбэ. Рио-де-Жанейр[…] лопон мүрысөөн хүлеэ[…] гээр дүүрэhэн байга[…] hатай Нана Иоселиан[…] шын уулзалгаhаа эр[…] гээр наадажа, 13 […] илаад, гурбан наада[…] сэжэ, нэгэшье хүнд[…] дэнгүй эрхимлэбэ. Иос[…] haa нэгэ эгэшэ Нино […] ли ондоо бүлэгтэ наа[…] но тад ондоогоор […] гөө эхилээ hэн. Наада[…] шагүйгөөр эхилбэшье, туйлажа, түгэсхэлэй […] дүрбэнэй нэгэ хубида […] дашвилитай уулзахада[…] дэшоо hэн. Хахад […] нааданда Иоселиани […] дашвилиие илаба, […] гөө хюлгэ дээрэ гараh[…] сандрия Летинская […] раhан байна. Түгэсхэ[…] данда Александрия […] ниие буляад, мүнөө […] чемпионкотой хабаа[…] жа байна бшуу. Энэ […] грузин шатарша ба[…] гайхамшаг амжалта […] Тэд энэ ехэ амжалт[…] сые мүнөөшье болото[…] барилжа шадаагүй б[…]

Михаи[…]
уласхоорон[…]
гроссмейстер.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 —«Түхэрэн жэл соо дуунууд зэдэлнэ» — хүүгэдэй уран hайханай коллективүүдэй концерт. 10.30—Мультфильм. 10.45—«Копилка» —уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 11.55 — Баримтата фильмүүд. 12.50 — Шэнэ hонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35—«Ажахы хүтэлбэрилгын дүй дүршэл» —кинопрограмма. 16.30 —«ПТУ-да яажа, ямар мэргэжэлдэ hурgaдаг бэ?» «Прибор бүтээдэг мэргэжэлтэдые бэлдэдэг тухай». 17.00 —Таджигай радио ба телевидениин арадай инструментнүүдэй ансамблиин концерт. 17.25 — «Харюусагты, горнистнар!». 17.55 —«Архип-Люлька» —эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 18.15 — «Ленинэй hургаалые даган».

Улаан-Үдэ. 18.45 —«Байгал» — программа. 19.15 —«Табан жэлнай, эршэмтэйгээр дабша».

Орбита. 19.40 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 19.55 — —«Ниидыш, манай дуунууд». 20.50 — «Копилка»—уран hайханай телефильм. (2-дохи сери). 22.00 —«Время». 22.35—Концерт. 23.00 — Футболоор кубок эзэмдэгшэдэй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. СКА (Ростов-на-Дону) — «Анкарагюджю», (Турци. Анкара хото). (2-дохи тайм). 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 24.00 — Футболоор кубок эзэмдэгшэдэй түлөө мүрысөөн. «Динамо» (Тб)—«Грацер» (Австри. Грац хото). (2-дохи наадан). 00.45—Шатараар дэлхэйн чемпионадые угтуулан А. Карповай хөөрөөн. 01.00 —«Вяткада хэhэн тэмдэглэлнүүд» —баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Хэрэм» — баримтата фильм. 13.10 —«Таанад, түрэлхидтэ». 13.40 — Юрэнхы биологи. 9 кл. 14.10 —«Шинии ленинскэ библиотекэ». «Материализм ба эмпириокритицизм» (1-дэхи дамжуулга). 14.50—И. С. Тургенев. «Ажабайдалайнь ба уран зохёолойнь хуудаhанууд». 15.40 —«Костас Корсакас»—баримтата телефильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 —Баримтата фильмүүд. 17.55 —«Агитаторнууд болон политинформаторнуудта туhаламжа». 18.15 —«Элүүр энхын булан» (буряадаар).

Орбита. 18.45—Латвиин ССР-эй Гүрэнэй симфоническа оркестрэй концерт.

Улаан-Үдэ. 19.40 —Соносхолнууд. 19.50—Мультфильм.

Орбита. 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00 —«Хүдөөгэй час». 21.00 —«Амгалан ябыргты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15 — «СССР-эй арадай артистка М. Мордасова дуулана». 22.00 —«Время». 22.35 — «Дачники» — уран hайханай фильм.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54. приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-9[…], писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Госу[…]ственного комитета Бурятской АСС[…] делам издательств полиграфии и […]ной торговли.
Н-03607. Заказ № 214. Индекс […]